Ч. 39 (14.871). Львів, середа 23. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—18 АРКУШІВ ДРУКУ.

† О. Мітрат Евген Тит Столобут Войнаровський

КУСТОС КАПІТУЛИ, АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРОТОНОТАРІЙ І ДОМОВИЙ ПРАЛАТ ЙОГО СВЯТОСТИ ПІЯ XI, РАДНИК МИТРОПОЛИЧОЇ КОНСИСТОРІЇ, ПРОСИНОДАЛЬНИЙ СУДДЯ АПЕЛЯЦІЙНОГО ТРИБУНАЛУ, ГЕНЕРАЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТОР СТОЛОВИХ МИТРОПОЛИЧИХ ДІБР, ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ, ДОВГОЛІТНІЙ ГОЛОВА КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" УПОКОЇВСЯ В ПОНЕДІЛОК 21-ГО ЛЮТОГО ВЕЧОРОМ.

Відійшов від нас громадянин непересічної міри та небуденних заслуг, що продовж свого довгого віку брав безпосередню чинну участь у розбудові національного життя залишаючи у багатьох його ділянках тривкі сліди своєї творчої праці.

О. Мітрат Войнаровський народився 16. II. 1856. р. в Ляцьким Шляхотським, товмацького пов., де його батько був священиком. Рідня Покійного це один з найстарших українських родів, той самий, з якого походив і найближчий приятель та дорадник гетьмана Івана Мазепи, рід, що здавен-давна зберігав українські традиції та визначався гарячим українським патріотизмом. Після битви під Полтавою, коли гетьман Мазепа разом з козаками, що залишилися йому вірними, мусів утікати з України, один з роду Войнаровських поселився в Галичині і дав початок новій вітці цього славного роду, з якої вийшов і Покійний.

Тит Войнаровський ходив до гімназії у Станиславові, богословські студії покінчив у Львові. Одружився та висвятився в 1881-ому році, скоро повдовів. Зачав душпастирювати в Олеші, в 1883-ому році був у Колодіївці, один рік працював при архикатедральному храмі св. Юра у Львові, в 1888-ому став парохом Пядик коло Коломиї, в 1889-ому перейшов до Топорівців, а в 1890-ому році до Балинців, коломийського повіту, де працював двацять літ, тобто до 1910-го року.

Свої душпастирські обовязки о. Войнаровський розумів дуже широко. Він знав добре положення нашого селянина і працював для нього, якби за найважнішу ціль свого життя уважав: причинитися усім, чим зможе, щоб той стан нашого народу піднести на вищий рівень, а в першу чергу, щоб здобути для нього добробут, ту підставу для культурного й духового розвитку. Як парох Балинців зробив це село зразковим. Не тільки викорінив у ньому неграмотність, але багато хлопців посилав на дальшу науку в Коломиї, де утримував для них своїм коштом бурсу. Усі села, в яких о. Войнаровський душпастирював, могли похвалитися найкращими читальнями та іншими національними установами, а крім того цілою низкою інтелігентів, що завдяки допомові й заохоті о. Войнаровського вийшли з сільських низів, щоб продовжувати у ріжних ділянках національну працю, до якої дав їм добру спонуку та ще кращий приклад їх парох.

Своєї ідеї, помагати українському селянинові піднятися вгору під кожним оглядом, не залишив о. Войнаровський навіть тоді, коли наверх порвав звязки з селом, тобто тоді, коли в 1910-му році перейшов до Львова, де Його іменували крилошанином гр.кат. митрополичої Капітули та генеральним адміністратором столових митрополичих дібр. Тоді також — як передтим у селі Балинцях, де був парохом — Покійний дав великій кількости українських селян те, за чим вони найбільше побиваються та чого найбільше потребують, дав — землю, бо розпарцелював 37.000 моргів дідичівських грунтів, чим дав працю й можливість життя коло 10.000 селянських родин. При цьому о. Войнаровський завжди дбав про те, щоб селяни дістали землю по найдешевішій ціні і на випадок потреби, щоб могли добути вигідний кредит.

Фахова хліборобська освіта українського селянства — це теж одна з важніших турбот о. Войнаровського. Саме Його заслузі треба приписати, що Митрополит Шептицький подарував двір у селі Коршеві коло Коломиї на Хліборобську Школу „Сільського Господаря", де саме тепер відбуваються господарські курси для дівчат. Його заходам треба завдячувати, що сьогоднішня Хліборобська Школа у Милованні, теж як дарунок Митрополита, перейшла на власність „Просвіти" і служить вихованню молодого хліборобського покоління. Вкінці у великій мірі завдяки заходам о. Войнаровського повстав Хліборобський Лицей у Черниці коло Жидачева.

Так близько звязаний з селянством та повний турботи за його долю не міг о. Войнаровський станути осторонь від такої організації, як „Сільський Господар". Працею цього Т-ва цікавився увесь час, від року 1918-го до 1921. був його урядуючим заступником голови, а в рр. 1929—1935 головою. Як голова „Сільського Господаря" був від 1934. до 1936. року заступником голови Львівської Хліборобської Палати.

Попри практичну працю в економічній ділянці о. Войнаровський присвятив також багато часу свого працьовитого життя й теоретичним студіям національного господарства. Студіював сам та поширював економічну освіту у цілій низці статтей у пресі та у більших працях, що появлялися окремо, рідко коли під справжнім іменем, найчастіше під псевдонімом (Данило Журавель та ін., у німецьких працях: Т. фон Слєповрон). З Його більших праць треба відмітити: „Вплив Польщі на економічний розвиток України", „Польща на Сході й Заході" (по німецьки) та основна праця „Економічне положення українського народу в Польщі", якої перший том появився у Відні (по німецьки), а другий залишився у рукописі. За працю в економічній ділянці дістав о. Войнаровський титул почесного доктора економічних наук Української Господарської Академії у Подєбрадах.

О. Войнаровський брав чинну участь й у політичному житті. Як член національно-демократичної партії та посол до віденського парляменту відіграв в українській політиці визначну ролю до війни, а в перших повоєнних роках, коли визначні наші політики та найчільніші діячі національно-демократичної партії опинилися поза межами рідного краю, о. Войнаровський не відстає від політики та співпрацюючи з іншими діячами, які залишилися в краю, робить усе можливе, щоб українську політику увести у правильне русло. Після конгресу національно-демократичної партії у 1923. році усунувся від політичного життя, посвячуючи увесь свій час економічним студіям та праці у „Сільському Господарі".

Смерть о. Мітрата Войнаровського — це велика втрата для українського народу. Бож із рядів старих робітників відійшла знову людина, що сама одна, своєю працею, охоплювала великий відтинок нашого національного життя, відтинок, який не так легко сьогодні обсадити знову одною особою, бо національних робітників тієї міри, що о. Войнаровський, сьогодні на превеликий жаль нема. З тим більшим жалем приходиться нам прощати того справді Великого Громадянина, що залишив такі тревалі памятки у нашому національному дорібку.

В. И. П.!

Зміна уряду в Румунії — зміна режиму.

Чернівці, в лютім.

Нагла зміна румунського уряду викликала в краю та за границею найріжніші коментарі.

Новорічний „націонал-християнський і селянський уряд премієра Гоги, що започаткував своє правління радикальними реформами расового характеру та далекойдучими економічними розпорядками — відійшов так раптово, як раптово прийшов.

Одна із найголовніших причин димісії уряду Ґоги — це не крик жидів і натиск закордону, лише особовий склад кабінету. В самім проводі „націонал-християнської" партії були заступлені дві взаємно протилежні й суперечні тактики: з одної сторони непримирна, радикальна тактика неуступчивого ветерана, унів. проф. Кузи, з другої сторони податлива та реалістична тактика премієра Гоги. Крім цього не було гармонії в тому кабінеті супроти тих принагідних „техніків-співробітників", десидентів із ріжних опозиційних партій, які пристали до нового режіму.

Правда, були й одиниці, що старалися ввести нову ногу в румунське політичне життя (Міческу), але це були тільки винятки.

Та не тільки питома характеристика особового складу „нац.-християнського" уряду привела його до упадку, але також і внутрішньо-політичне напруження. Король покликав був Гогу, щоби привернути рівновагу міжпартійних відносин, яку нарушили дві собі протилежні, але в тактиці зближені партії (цараністи та ґвардисти). Однак уряд Гоги не мав сили ні змоги виконати це завдання.

Не помогли йому ані „сіямські точки" (введення точок на місце виборчих знаків), ані інші зручні зміни та накручування старої виборчої системи.

Непримирність провідників цараністичної партії та майже підпільна діяльність ґвардистів (тепер партії „Все для батьківщини") перенапружували уряд, втомлений вже власними домашніми клопотами.

Коли згадати ще факт, що останній „ліберальний" уряд залишив по собі фатальну спадщину, незрівняний буджет, а в додаток ще радикалізацію настроїв на селі (внаслідок невідповідного оподаткування та ріжних економічних заряджень) — то справді булоб чудо, якби уряд п. Гоги (якого партія здобула при останніх виборах ледви 9 проц. голосів, відданих в цілому краю) далі опановував таке незавидне положення.

Все-ж треба признати відвагу урядових чинників, що навіть у такому положенні, приступили до основних реформ. Але якраз ці реформи звернені проти жидів, лихварів та хабарництва, викликали ще більший натиск заграничного капіталу.

Переводити нові вибори в такому стані — не легка річ.

Оцінив це якслід найвищий конституційний чинник у державі і призначив новий концентраційний уряд. Провід цього уряду доручив румунському православному патріярхові Крістя. Членами уряду є й „світські патріярхи": маршал Авереску, академик проф. Йорга, семигородський діяч Вайда-Воевод.

Молодші сили концентраційного кабінету — це переважно знавці ріжних міністерських ресортів.

Першим завданням цього сконсолідованого уряду є привернути громадський спокій та поліпшити добробут села. В цьому змислі проявився розпорядок, щоб виключити вплив політичних кол по урядах, в самоуправі та заборонити дальшу партійну пропаганду.

Найважливіше рішення нового уряду — це відкликання розписаних виборів на неозначений час, знесення цивільних префектів (на їх місце призначили військових та суддів) та виготовлення проекту зміни конституції з 1923 р.

Аби влекшити переведення цеї наміченої діяльности, уряд поширив стан облоги на ріжні краї та на неозначений час.

Один з перших урядових розпорядків — це заборона державним урядовцям брати чинну участь у політиці, священикам принимати незаконні присяги. Автономію університетів знесли, а цензуру значно загострили.

Як видно, новий уряд намагається ввести авторитарний режім — без дотеперішніх партійних ускладнень та бюрократичного формалізму.

Щоби випередити демагогічну агітацію деяких партій, уряд заборонив партійні збори.

Місцеві уряди мають полагоджувати всі залеглі справи та цікавитись домаганням сільської людности.

Такими розпорядками новий уряд здобуде собі симпатії людности, тим більше, що заповідає зміну дотеперішньої адміністративної практики та обіцяє не допускати до протизаконностей супроти національних меншин.

У зовнішній політиці — не передбачують ніяких особливих змін. Поїздка мін. закордонних справ (тимчасово Татареску) до Анкари, (на з'їзд Балканського Союзу) вказує, що й новий уряд надалі придержуватиметься давних засад антантської політики.

Назагал, відчувається в краю полекша. Нема тієї напружливої атмосфери із минулих тижнів, яка нам не заповідала ніяких певних поліпшень.

Може теперішня внутрішньо-політична зміна нарозумить і тих українців, що дотепер вичікування спасення від ріжних чужих партій. Хоч пізно, то всеж ще час, звернути увагу на ту ділянку, яку ми досі занедбували: на економічну самопоміч. Замість вести безплідну публіцистику і ради виборів, та підчиняватися чужим, хвилевим партійним інтересам краще признати дотеперішні помилки та вже раз навернути на просту дорогу.

Ом.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

III.

Таємно аранжовані процеси і ненависть до чужинців.

Улітку 1936 р. викладав один чоловік у білих штанах і тенісовій сорочці перед побожними слухачами, на тлі великого готелю на Кавказі. Він боронив погляду, що дипльомати це невідповідальні елементи і що для Совітського Союзу зовсім зайва річ брати участь „у тій забаві". На запит одного із слухачів, кого він уважає за невідповідального і чи совітських дипльоматів чи чужинних, він відповів коротко: обидвох. Кілька днів пізніше побачили його в однострою високого урядовця ҐПУ. Так ҐПУ робило все, щоб кидати колоди під ноги совітським дипльоматам.

Дуже дивно виглядають за кожним разом численні процеси, які повторяються у Совітському Союзі у найважливіших дипльоматичних моментах. Лінія Раппалльо, взаємини між Німеччиною і Совітським Союзом переходили поважну кризу. Ледви тільки справа наладналася, зараз почався типовий „шах" у цій грі: — процес проти російських інжинірів. І зараз чуємо тут зовсім зайві закиди, буцім-то ввесь німецький промисл працює для підкопу совітського режіму. Кажуть, буцім-то „AEG" — перша німецька велика фірма, що навязала звязки з Совіт. Союзом є осередком усяких махінацій. І між обидвома державами повстає поважний конфлікт, хоч ніхто не може собі пізніше розяснити, чому закиди вийшли від Совітів.

Ось наладналися взаємини французько-совітські. Після довгих зусиль удалося совітській дипльоматії переконати Францію, щоб вона визнала Совіти, — до Москви приїхав перший французький амбасадор Гербет. Це людина дружньо настроєна супроти Совітів і його святочно приймає совітська дипльоматія. І нараз приходить процес Рамсіна, процес проти т. зв. партії промислу, з тяжкими обвинуваченнями Франції і з французького амбасадора роблять не приятеля, а ворога. Не забудьмо теж процес Метро-Вікерс. Більш як десяток британських громадян сидить на лавах обвинувачених. Відомо, як британський уряд зірвав дипльоматичні зносини з С. Союзом через тзв. лист Зінов'єва. Совітській дипльоматії знов удалося наладнати давні зносини. І тоді ҐПУ починає такий процес.

Бувають процеси із правдивим доказовим матеріялом, бувають теж інші із фальшивим. Процес проти британських інжинірів можна вважати єдиним в історії законодавства, бо в ньому не було ніякого доказового матеріялу. Англія знову стояла напередодні рішення зірвати з Сов. Союзом усякі зносини. І коли прийшов присуд на двох британських інжинірів, то він упав на двох найдорожчих спеціялістів, яких можна тільки собі уявити. Кожний день їх арешту коштував Сов. Союз міліони, бо британський уряд наложив свою руку на російський крам до того часу, доки британські піддані сидітимуть у вязниці. Два місяці пізніше їх випустили на волю і ніхто пізніше не міг дати розумного пояснення, навіщо зааранжували цей політичний процес. Дуже характеристичний факт, що ҐПУ саме стояло завсіди на становищі, що чужинні дипльомати якнайприхильніше настроєні до Совітів саме найнебезпечніші. ҐПУ завсіди боялося духового впливу совітської дипльоматії, яка моглаб піддати у сумнів доцільність метод уживаних членами ҐПУ.

Як ми вже згадували Чічерін, як довго тривав його авторитет, ужив якнайсильніших засобів, щоб ҐПУ не мало впливу на його дипльоматичний апарат. Між ним і ҐПУ взяв на себе ролю посередника Карахан, бо Чічерін не хотів особисто порозумiватися з органом для нього ненавидним. Так Карахан став звязковим між комісаріятом закордонних справ і ҐПУ, а Блюмкін убивник німецького посла Мірбаха пише у 1919 р.: „Червону-книгу Вечека", щоб виправдати себе, що він як голова відділу протишпіонажі Чека створив „внутрішню агенцію" в амбасадах і посольствах у порозумінні з Караханом. Як не як, а є це неабияке цинічне прилюдне признання, що істнує шпигунська організація в самих дипльоматичних представництвах!

За Літвінова скорим темпом пішло ҐПУ вперед у дипльоматичних апаратах. Передовсім замісць вояків, що виконували вартову службу в комісаріяті закордонних справ, заняла місце варта ҐПУ, що стояла не тільки перед кімнатами

ЕММЕРІХ ЕРІ-ГАЛЯС.

Закоханий листар.

I.

Листар ішов лінúво наперед, перетомлений. Він тримав у руці ще три листи і дивився на них неприхильно. Один із них він мав передати в домі під ч. 10. на другому поверсі, другий під ч. 17. на третьому і третій під ч. 28. на четвертому поверсі, а в ніодному з цих домів не було ліфту!

Він глянув на годинник. Було пять хвилин по 6-ій. На год. 6-у він призначив собі вустріч ку недалеко від цього місця. Заки він передасть три листи так високо, мине щонайменше чверть години. Але чи конче треба ці листи доручити? Це-ж листи непоручені, ніхто не потягне його до відповідальности за них, колиб вони пропали. Отже рішив, що найкраще буде вкинути їх до каналу і так одним махом поладнати справу. Одну хвилинку він вагався, відчув навіть деякі докори совісти, але коли уявив собі, як на нього чекає його наречена і як високо пнятися по тих сходах, наблизився до решітки каналу.

II.

„Поважана Пані

Тея Борс

у Будапешті,

вул. Тульпанова 10. III., дв. 18.

Моя кохана! Мої інтереси йдуть дуже добре, але я мушу перервати свою подорож, бо моя фірма покликала мене телеграфічно у важній справі. Я приїду завтра в 10-ій год. ввечір. Будь ласка, приготуй для мене вечерю. Цілую Тебе твій завсіди вірний чоловік.

Альфред."

На другий день увечір приїхав Альфред Борс до Відня і поїхав автом просто додому. У передпокою висів мужеський плащ і капелюх. Борс вдерся до спальні, де побачив чужого мужчину. Не надумуючися витягнув револьвер і застрілив його та свою жінку.

III.

„Мадярсько-болгарський кредитовий банк у Будапешті.

До ВП. Пана Франца Гантоша

у Будапешті,

вул. Тульпанова 17. IV., дв. 43.

Маємо честь повідомити Вас, що на підставі Вашої оферти наша фірма приняла Вас на старшого книговода. Посаду можете заняти негайно.

З поважанням

Пінкер, директор."

Франц Гантош був від кількох місяців без посади. Він старався за неї на всі боки без успіху. Коли він вніс свою останню оферту до Мадярсько-болгарського банку, він мав деяку надію з огляду на протекцію, яку обіцяв йому заступник директора того банку. Аж тепер побачив, що все це були тільки пусті обіцянки; він чекав надурно з дня на день. Уже почав робити заходи в інших місцях, але ніде не вдалося йому зачіпитися. Він не міг дивитися довше на нужду своєї жінки та дітей і одного дня кинувся до Дунаю. Кілька днів пізніше виловили його тіло з ріки.

IV.

„ВПов. Пані

Ірма Макай

Будапешт,

вул. Тульпанова 20. IV. п., дв. 32.

Дорога Панно Ірмо!

Від трьох днів я в Ціріху. Мій приятель мав рацію запевняючи мене, що я зможу тут найти легко відповідну працю. Мене приняли негайно і я дістаю вже (покищо) 300 фр. місячно. Ірмо! Ви знаєте, як я Вас кохаю і подивляю! Тепер звертаюся до Вас із запитом, до якого я досі не мав права: Чи Ви не хотілиб бути моєю завсіди і вийти за мене?

Ірмо! Увесь схвильований буду чекати на Вашу відповідь. Ваша згода зробить мене найщасливішою людиною під сонцем. На випадок відмови можете не відписувати нічого. Я вже зрозумію і зроблю з цього відповідні висновки...

Ваш на вік

Ганс."

Ірма чекала вже віддавна на лист, виглядаючи листаря — надаремне. Гарна дівчина ставала щораз сумніша і вмирала з розпуки, побачивши, що Ганс виїхавши на чужину зовсім забув про неї.

І Ганс рахував дні, коли прийде відповідь на його лист. Коли минув тиждень він побачив, що чекає надаремне. Одного вечора він пішов до кабарету, щоб забути свою тугу. Якась молода танцюристка присілася до нього. Вони почали пити. Пів року пізніше він оженився з нею. Це подружжя не було щасливе і Ганс думав увесь час про Ірму, про ту єдину жінку, з якою він міг би бути щасливий. Тоді він розпився з горя і втратив охоту до праці. Одного дня вони мусіли розійтися...

Ірма не вийшла заміж, похуділа і постарілася. Нераз уночі вона виймала фотографію Ганса, цілувала її і плакала довго...

V.

Так булоб сталося, якби листар був кинув три листи до каналу. Але почування обовязку в ньому перемогло і він передав їх адресатам.

Перекл. аб.

Оцінив це якслід найвищий конституційний чинник у державі і призначив новий концентраційний уряд. Провід цього уряду доручив румунському православному патріярхові Крістя. Членами уряду є й „світські патріярхи": маршал Авереску, академик проф. Йорга, семигородський діяч Вайда-Воевод.

Молодші сили концентраційного кабінету — це переважно знавці ріжних міністерських ресортів.

Першим завданням цього сконсолідованого уряду є привернути громадський спокій та поліпшити добробут села. В цьому змислі появився розпорядок, щоб виключити вплив політичних кол по урядах, в самоуправі та заборонити дальшу партійну пропаганду.

Найважливіше рішення нового уряду — це відкликання розписаних виборів на неозначений час, знесення цивільних префектів (на їх місце призначили військових та суддів) та виготовлення проекту зміни конституції з 1923 р.

Аби влекшити переведення цеї наміченої діяльности, уряд поширив стан облоги на ріжні краї та на неозначений час.

Одним з перших урядових розпорядків — це заборона державним урядовцям брати чинну участь у політиці, священникам приймати незаконні присяги. Автономію університетів знесли, а цензуру значно загострили.

Як видно, новий уряд намагається ввести авторитарний режім — без дотеперішніх партійних ускладнень та бюрократичного формалізму.

Щоби випередити демагоґічну агітацію деяких партій, уряд заборонив партійні збори.

Місцеві уряди мають полагоджувати всі заделеглі справи та цікавитись домаганням сільської людности.

Такими розпорядками новий уряд здобуде собі симпатії людности, тим більше, що заповідає зміну дотеперішньої адміністративної практики та обіцяє не допускати до протизаконностей супроти національних меншин.

У зовнішній політиці — не передбачують ніяких особливих змін. Поїздка мін. закордонних справ (тимчасово Татареску) до Анкари (на зїзд Балканського Союзу) вказує, що й новий уряд надалі придержуватиметься давних засад антантської політики.

Назагал, відчувається в краю полекша. Нема тієї напруженої атмосфери із минулих тижнів, яка нам не заповідала ніяких певних поліпшень.

Може теперішня внутрішньо-політична зміна нарозумить і тих українців, що дотепер вичікували спасення від ріжних чужих партій. Хоч пізно, то всеж ще час, звернути увагу на свою ділянку, яку ми досі занедбували: на економічну самопоміч. Замість вести безплідну публіцистику і ради виборів, та підчинюватися чужим, хвилевим партійним інтересам краще признати дотеперішні помилки та вже раз навернути на просту дорогу.

Ом.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

III.

Таємно аранжовані процеси і ненависть до чужинців.

Улітку 1936 р. викладав один чоловік у білих штанах і теннисовій сорочці перед побожними слухачами, на тлі великого готелю на Кавказі. Він боронив погляду, що дипльомати це невідповідальні елементи і що для Совітського Союзу зовсім зайва річ брати участь „у тій забаві". На запит одного із слухачів, кого він уважає за невідповідального і чи совітських дипльоматів чи чужинних, він відповів коротко: обидвох. Кілька днів пізніше побачили його в одностроїю високого урядовця ГПУ. Так ГПУ робило все, щоб кидати колоди під ноги совітським дипльоматам.

Дуже дивно виглядають за кожним разом численні процеси, які повторяються у Совітському Союзі у найважливіших дипльоматичних моментах. Лінія Раппальльо, взаємини між Німеччиною і Совітським Союзом переходили поважну кризу. Ледви тільки справа наладналася, зараз почався типовий „шах" у цій грі: — процес проти російських інжинірів. І зараз чуємо тут зовсім зайві закиди, буцім-то ввесь німецький промисл працює для підкопу совітського режіму. Кажуть, буцім-то „AEG" — перша німецька велика фірма, що навязала звязки з Совіт. Союзом є осередком усяких махінацій. І між обидвома державами повстае поважний конфлікт, хоч ніхто не може собі пізніше розяснити, чому закиди вийшли від Совітів.

Ось наладналися взаємини французько-совітські. Після довгих зусиль удалося совітській дипльоматії переконати Францію, щоб вона визнала Совіти, — до Москви приїхав перший французький амбасадор Гербет. Це людина дружньо настроєна супроти Совітів і його святочно приймає совітська дипльоматія. І нараз приходить процес Рамсіна, процес проти т. зв. партії промислу, з тяжкими обвинуваченнями Франції і з французького амбасадора роблять не приятеля, а ворога. Не забудьмо теж процес Метро-Вікерс. Більш як десяток британських громадян сидить на лавах обвинувачених. Відомо, як британський уряд зірвав дипльоматичні зносини з С. Союзом через тзв. лист Зіновієва. Совітській дипльоматії знов удалося наладнати давні зносини. І тоді ГПУ починає такий процес.

Бувають процеси із правдивим доказовим матеріялом, бувають теж інші із фальшивим. Процес проти британських інжинірів можна вважати єдиним в історії законодавства, бо в ньому не було ніякого доказового матеріялу. Англія знову стояла напередодні рішення зірвати з Сов. Союзом усякі зносини. І коли прийшов присуд на двох британських інжинірів, то він упав на двох найдорожчих спеціялістів, яких можна тільки собі уявити. Кожний день їх арешту коштував Сов. Союза міліони, бо британський уряд наложив свою руку на російський крам до того часу, доки британські піддані сидітимуть у вязниці. Два місяці пізніше їх випустили на волю і ніхто пізніше не міг дати розумного пояснення, навіщо заарганжовано цей політичний процес. Дуже характеристичний факт, що ГПУ саме стояло завсіди на становищі, що чужинні дипльомати якнайприхильніше настроєні до Совітів саме найнебезпечніші. ГПУ завсіди боялося духового впливу совітської дипльоматії, яка моглаб піддати у сумнів доцільність метод уживаних членами ГПУ.

Як ми вже згадували Чічерін, як довго тривав його авторитет, ужив якнайсильніших засобів, щоб ГПУ не мало впливу на його дипльоматичний апарат. Між ним і ГПУ взяв на себе ролю посередника Карахан, бо Чічерін не хотів особисто порозумiватися з органом для нього ненавидним. Так Карахан став звязковим між комісаріятом закордонних справ і ГПУ, а Блюмкін убивник німецького посла Мірбаха пише у 1919 р.: „Червону-книгу Вечека", щоб виправдати себе, що він як голова відділу протишпіонажі Чека створив „внутрішню агенцію" в амбасадах і посольствах у порозумінні з Караханом. Як не як, а є це неабияке цинічне прилюдне признання, що істнує шпигунська організація в самих дипльоматичних представництвах!

За Літвінова скорим темпом пішло ГПУ вперед у дипльоматичних апаратах. Передовсім замісць вояків, що виконували вартову службу в комісаріяті закордонних справ, заняла місце варта ГПУ, що стояла не тільки перед кімнатами

ЕММЕРІХ ЕРІ-ГАЛЯС.

Закоханий листар.

I.

Листар ішов ліниво наперед, перетомлений. Він тримав у руці ще три листи і дивився на них неприхильно. Один із них він мав передати в домі під ч. 10. на другому поверсі, другий під ч. 17. на третьому і третій під ч. 28. на четвертому поверсі, а в ніодному з цих домів не було лифту!

Він глянув на годинник. Було пять хвилин по 6-ій На год. 6-у він призначив собі зустріч ку недалеко від цього місця. Заки він передасть три листи так високо, мине щонайменше чверть години. Але чи конче треба ці листи доручити? Це-ж листи непоручені, ніхто не потягне його до відповідальности за них, колиб вони пропали. Отже рішив, що найкраще буде вкинути їх до каналу і так одним махом поладнати справу. Одну хвилинку він вагався, відчув навіть деякі докори совісти, але коли уявив собі, як на нього чекає його наречена і як високо пнятися по тих сходах, наблизився до решітки каналу.

II.

„Поважана Пані
Теа Борс
у Будапешті,
вул. Тульпанова 10. III., дв. 18.

Моя кохана! Мої інтереси йдуть дуже добре, але я мушу перервати свою подорож, бо моя фірма покликала мене телеграфічно у важній справі. Я приїду завтра в 10-ій год. ввечір. Будь ласка, приготуй для мене вечерю. Цілую Тебе твій завсіди вірний чоловік.

Альфред."

На другий день увечір приїхав Альфред Борс до Відня і поїхав автом просто додому. У передпокою висів мужеський плащ і капелюх. Борс вдерся до спальні, де побачив чужого мужчину. Не надумуючися витягнув револьвер і застрілив його та свою жінку.

III.

Мадярсько-болгарський кредитовий банк у Будапешті.

До ВП. Пана Франца Гантоша
у Будапешті,
вул. Тульпанова 17. IV., дв. 43.

Маємо честь повідомити Вас, що на підставі Вашої оферти наша фірма приняла Вас на старшого книговода. Посаду можете заняти негайно.

З поважанням
Пінкер, директор."

Франц Гантош був від кількох місяців без посади. Він старався за неї на всі боки без успіху. Коли він вніс свою останню оферту до Мадярсько-болгарського банку, він мав деяку надію з огляду на протекцію, яку обіцяв йому заступник директора того банку. Аж тепер побачив, що все це були тільки пусті обіцянки; він чекав надурно з дня на день. Уже почав робити заходи в інших місцях, але ніде не вдалося йому зачіпитися. Він не міг дивитися довше на нужду своєї жінки та дітей і одного дня кинувся до Дунаю. Кілька днів пізніше виловили його тіло з ріки.

IV.

ВПов. Пані
Ірма Макай
Будапешт,
вул. Тульпанова 20. IV. п., дв. 32.

Дорога Панно Ірмо!

Від трьох днів я в Ціріху. Мій приятель мав рацію запевнюючи мене, що я зможу тут найти легко відповідну працю. Мене приняла негайно і я дістаю вже (покищо) 300 фр. місячно. Ірмо! Ви знаєте, як я Вас кохаю і подиляю! Тепер звертаюся до Вас із запитом, до якого я досі не мав права: Чи Ви не хотілиб бути моєю завсіди і вийти за мене?

Ірмо! Увесь схвильований буду чекати на Вашу відповідь. Ваша згода зробить мене найщасливішою людиною під сонцем. На випадок відмови можете не відписувати нічого. Я вже зрозумію і зроблю з цього відповідні висновки...

Ваш на вік
Ганс."

Ірма чекала вже віддавна на лист, виглядаючи листаря — надаремне. Гарна дівчина ставала щораз сумніша і вмирала з розпуки, побачивши, що Ганс виїхавши на чужину зовсім забув про неї.

І Ганс рахував дні, коли прийде відповідь на його лист. Коли минув тиждень він побачив, що чекає надаремне. Одного вечора він пішов до кабарету, щоб забути свою тугу. Якась молода танцюристка присілася до нього. Вони почали пити. Пів року пізніше він оженився з нею. Це подружжя не було щасливе і Ганс думав увесь час про Ірму, про ту єдину жінку, з якою він міг би бути щасливий. Тоді він розпився з горя і втратив охоту до праці. Одного дня вони мусіли розійтися...

Ірма не вийшла заміж, похудла і постарілася. Нераз уночі вона виймала фотографію Ганса, цілувала її і плакала довго...

V.

Так булоб сталося, якби листар був кинув три листи до каналу. Але почування обовязку в ньому перемогло і він передав їх адресатам.

Перекл. аб.

твемних відділів, але також перед усіма дверима і воротами і ввела там перепустки для всіх відвідувачів. Увесь відділ консулярний і візовий перебрали члени ГПУ. Від тоді не було вже переепон, щоб агенти ГПУ могли займати дипльоматичні становища на чужині.

Від 1935 р. почалася плянова ізоляційна політика Сов. Союзу. Для ГПУ були, річ ясна, сіллю в оці всякі групи чужинців, дипльоматів, журналістів, представників фірм і чужинних спеціялістів, на терені Совітів. Вони почувалися багато певніші перед ГПУ, ніж совітські дипльомати. Але їх поведінка, вже сам той спосіб, як вони тримали голову і тон, в якому розмовляли в урядах, впливали — як твердило ГПУ — „розкладово" на совітських громадян. Бо ГПУ вважає терор за найсильніший засіб соціялістичного будівництва. А вже той сам факт, що всі чужинці мають звязки з чужиною і не тільки дають інформації про С. Союз, але також оповідають совітським громадянам принагідно про чужину, вистачає зовсім, щоб в очах ГПУ вони були шкідливі.

А вже щодо інформації чужини про совітські справи то ГПУ — не без основи — скидало велику вину на саму совітську дипльоматію. Довкола шаліє революція, довкола ллється кров і панує жах, а в бюрах комісаріяту для закордонних справ на Кузнецькому Мості панує синє погідне небо засіяне зірками. Там урядують добре одягнені панове з добрими манерами. Вони їздили по світі, виглядають інакше, ніж усі, дивляться на світ ширше і навіть неодне в С. Союзі критикують. А коли вони урядово або на фабриках як партійці викладають про відносини на чужині, змальовуючи їх сірими колірами, то таки їх оповідання в колі знайомих і свояків мають теж інші, ясніші колірі і є прихильні для чужих країв. Вони-ж самі, на думку ГПУ, через свій побут на чужині і звязки з чужими дипльоматами, „просякли капіталізмом".

(Докінчення буде).

Митрополита, як провідника українського народу. Одночасно заявляють, що завжди готові стати в обороні нашої Церкви, українського народу та особи українського Мойсея. „Веди нас далі, Владико — кінчиться заява — туди, куди ведеш нас уже 35 років, а ми завжди при Тобі!"

НОВИЙ ГОЛОВА РАДИ НАРОДНІХ КОМІСАРІВ УССР.

Як подає ТАСС, центральний виконавчий комітет УССР заіменував премієром Дамяна Короченка.

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ ОСТРОВСЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ.

Б. посла СССР у Букарешті Островського арештовано за те, що він не остеріг перед Бутенком; арештовано також жінку і дочку того останнього.

Блюм покине провід французької соціялістичної партії?

У французькій пресі появилася вістка, що Блюм уступить зі становища голови соціялістичної партії.

З українського життя у Варшаві.

„АДАМ САПІГА Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА".

Цікавий реферат на таку тему відчитав на дуже чисельних зборах в Українському Наук. Інституті (пятниця 18. ц. м.) **д-р Степан Кеневіч.** Прелеґент присвятив свою студію постаті відомого польського політика в Галичині з часів австрійської займанщини, насвітливши його — кажучи модно — українстичні зацікавлення та погляди в ділянці українсько-польських відносин. Сапіга був прихильником утраквізму, домагався прав для українського селянства й інстинктовно прочував зріст українського національного руху, будучи водночас ворогом розвитку українського інтелігентсько-політичного проводу.

В дискусії забрав м. ін. слово проф. М. Кордуба, що виснив засадничу похибку польських авторів і політиків: їхнє часте сполучування українізму з „австрійською інтриґою". В дійсности леґенда та природно зродилася з ідеї, що українська політика в Галичині мусіла шукати невтрального інтервенційного чинника у Відні.

„ВОЛИНЬ" САМЧУКА В ПОЛЬСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.

За два тижні появиться у В-ві „Руй" І. частина трильоґії У. Самчука „Волинь" — „Куди тече та річка" в польському перекладі відомого поета й письменника Т. Голендра. Буде це перший друкований із трьох істнуючих польських перекладів цього твору. Перший зладив М. Зин (слабий), другий заповів відомий поет Лободовський. Голендер довершив свого перекладу за три місяці і має надію, що „Волинь" піде на польському ринку („Руй" видає 2.000 примірн.) так, що треба буде швидко ладити переклад двох чергових томів.

Передмову до польського видання Самчукового твору пише **Ксавери Прушинський.**

ТЕАТРАЛЬНА СЕКЦІЯ ПРИ СОЮЗІ УКРАЇНОК-ЕМІҐРАНТОК.

Українського театру у Варшаві віддавна бракувало. Всі спроби в цьому напрямку кінчилися здебільша фіяском. Тепер підніс цю справу Союз Українок-Еміґранток. Відбулося вже кілька сходин новоствореної театральної секції. Зголосилося дуже багато охочих. Артистичний провід секції у руках п. **Н. Дорошенкової.** Чекаємо успішних вислідів тої ініціятиви.

ЩЕ ОДНА УКРАЇНСЬКА КОЛЮМНА.

В лютому почав виходити у Варшаві новий літературно-суспільний місячник, орґан молодих пілсудчиків „Орка". Вже в першому числі принесла „Орка" переклади з українських поетів Антонича і Рильського. Нач. редактор „Орки" М. З. Голішевський заповідає видання окремої книги української поезії та введення за прикладом „Ютра Праци" і „Курієра Поранного" спеціяльної колюмни, присвяченої українським справам. **КТВ.**

ІДЕН УСТУПИВ,

БО НЕ ПОГОДЖУВАВСЯ НА ПОРОЗУМІННЯ З ІТАЛІЄЮ.

У британійській палаті громад відбулась учора дебата над димісією мін. Ідена. Коли він появився на салі нарад, опозиція і частина проурядових послів повитали його оплесками.

У своїй промові зясував він історію дотеперішних англьо-італійських взаємин і дійшов до заключення, що вони ще не дозріли до того, щоби почати англьо-італійські переговори, головно з огляду на відношення Італії до Франції, на італійську пропаганду звернену проти Англії та на становище Італії супроти Еспанії. За минулого півтора року всі зусилля збліження до Італії розбивались об еспанське питання; крім того Італія не притримувалась джентельменського порозуміння з 7. січня 1937. р. Годі відділювати еспанську справу від питання англьо-італійських взаємин, годі також починати переговори без відповідних ґарантій. На думку Ідена Англія повинна змагати до середземноморського порозуміння. Премієр і решта міністрів є іншої думки, тому Іден уступає, щоб не перешкоджувати у переговорах.

ДИМІСІЯ ВІЦЕМІНІСТРА КРЕНБОРНА.

Опісля промовив віцеміністер льорд Кренборн, який заявив, що також уступає, солідаризуючись із Іденом. Дальше заняв голос премієр Чемберлен, який доказував, що переговори необхідні і що Італія виявила досить доброї волі.

ІДЕН НЕ МАТИМЕ НАСЛІДНИКА?

У британійських парляментарних колах твердять, що прем. Чемберлен не обсадить покищо ресорту закордонних справ, бо він не хоче нікого обтяжувати відповідальністю за дотеперішні кроки у напрямі порозуміння з Італією. Закордонну політику вестиме він сам, з поміччю льорда Галіфакса, що тимчасово завідуватиме міністерством закордонних справ. З огляду на те він хоче відтяжити себе на парляментарному відтинку, тому мабуть заіменує на місце Кренборна, який уступив, новим парляментарним підсекретарем закордонних справ молодого, здібного політика, Льойда.

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

ЧИМ БІЛЬША НЕНАВИСТЬ, ТИМ БІЛЬША ЛЮБОВ"...

Українці м. Бібрки рішуче протестують проти нечуваних нападів пос. Войцеховського в соймі на найдостойнішу Особу і найдорожчого Батька українського народу — Митрополита Шептицького і заявляють перед цілим світом, що чим більша людська ненависть намагається понизити нашого Архипастиря, тим більше Його цінять, люблять і шанують. Заяву підписало кількасот українських громадян.

СТАНОВИЩЕ МИТРОПОЛИТА — СТАНОВИЩЕМ ЦІЛОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Українське громадянство м. Чорткова зійшлося 15. ц. м. на сходини у великій салі Українбанку і по рефераті д-ра І. Хичія приняло одноголосно такі резолюції:

„Українці м. Чорткова, станиславівської дієцезії, без ріжниці на партійну приналежність та ідеольоґічні погляди, зібрані на сходинах дня 15. лютого ц. р., вислухавши реферату про нечувану в культурному світі напасть пос. Войцеховського у варшавському соймі на нашу греко-католицьку Церкву та зокрема на нашого Найвищого Пастиря, Митрополита Шептицького і підчиненого Йому духовенства, заявляють, що твердо постоять в обороні нашої найбільшої цінности, гр.-кат. Церкви. Українці м. Чорткова пересилають свому Найвищому Єрархові Митрополитові Шептицькому вислови відданости і синівської любови та сердечної вдячности за непохитну оборону прав і гідности гр.-кат. Церкви та української нації, при чому заявляють, що Його становище — це становище цілого українського народу."

ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕЧУВАНОЇ НАПАСТИ.

В неділю 20. ц. м. українське громадянство с. Плотичі, пов. Бережани, зійшлося масово в церкви на торжественну Службу Божу, що її відправив парох о. Тит Долинський у намірені Митрополита та українського народу. Опісля відбулися сходини у великій салі Народнього Дому, де чисельно зібране громадянство рішуче запротестувало проти некультурної напасти пос. Войцеховського в соймі на Митрополита і підчинене Йому духовенство. Присутні вислали письмо Ексц. Митрополитові з висловами своєї любови та готовістю стати в обороні Достойного Князя нашої Церкви. Сходини закінчилися многоліттєвіям Митрополитові, українському народові та відспіванням національного гимну.

„ВЕДИ НАС ДАЛІ, ВЛАДИКО"...

Громадяни с. Климківці, пов. Збараж, обурені нечуваним виступом пос. Войцеховського проти Високодостойного Митрополита, надіслали нам заяву з підписами кількасот громадян з виявами синівських почувань до Ексц.

По широкому світі.

У СССР арештувало ГПУ перекладчика амбасади Злучених Держав.

В Югославії вибрали новим патріярхом чорногорського митрополита Гавриїла.

У Палестині поселилось за минулих 18 років понад 300.000 жидів, з того 175.000 за останніх 5 років.

Єгипетський уряд повідомив, що у горішньому Єгипті вибори відбудуться 31. березня, в долішньому — 2. квітня.

У Румунії шеф „залізної ґвардії" Кодреану розвязав свою орґанізацію, мовляв: у теперішній ситуації вона не має рації істнування.

Новий арґентинський президент заіменував уже новий уряд.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Українське життя в Чехословаччині.

Прага, в лютім 1938.

Читаючи нашу краєву пресу, можна завважити, що колись таке пекуче питання „Батьки й діти" з часом почало втрачати гостроту. Українська молодь в краю лишає осторонь порожне політиканство і береться до науки або до розбудови разом з старим громадянством культурного, економічного і громадського життя. Молоді громадяни підготовляються, щоб перебрати від своїх попередників провід у свої руки коли будуть до цього покликані. Подібне додатне явище можна спостерігати і в інших місцях на рідних землях та й на еміграції.

На жаль не так воно діється у Празі. Тут наша молодь, яка складається переважно з студентів високих празьких шкіл, не бере участи в загальному життю нашої кольонії у Празі. Вона бокує від спільних імпрез, сходин, відчитів, доповідей, що їх влаштовує досить часто старше громадянство. Не відвідує лекцій своїх українських професорів і т. п.

В цьому ненормальному стані річей безперечно чимало завинило і старше громадянство. Але здається, воно тепер має намір і добру волю направити свої помилки.

Велика більшість нашої празької еміграції, а до того ще й людей старшого віку, роками бореться з важкими матеріяльними злиднями. Але мабуть ще ніколи не переживали наші люди такої скрути, як тепер. В цьому році, здається, вже десятий раз прийшлося скоротитись. Запанувало велике безробіття. А платня, запомоги та інші ріжні полекші, що їх діставали наші професори і громадські діячі, з відомих причин давно вже не вистачають на заспокоєння найелементарніших життєвих потреб. Дійшло вже до того, що, наприклад, професорка співу і славна наша дириґентка, доц. музики, дістає за свою працю в Українській Гімназії місячну платню в розмірі — 282 чеських кор.!, тобто приблизно 50 польських золотих. („У. Т." Ч. 7.).

Для обєктивности мусимо зазначити, що серед нашої празької еміграції є чимало одиниць більш-менш заможних. Але на жаль ці наші маєтні люди чомусь стоять осторонь від українського організованого життя.

Не вважаючи на важке положення старші громадяни вирішили прийти з допомогою ще біднішим, своїм „дітям"-братам, студіюючій молоді. З цією метою в 1937 р. віднови[ла] свою діяльність „Допомоговий Фонд Українських і Білоруських Студентів у Празі". Він зібрав серед громадянства кілька тисяч чеських кор. і розділив у виді запомог, позичок на закупно шкільних підручників і обідів для найбідніших. А щоб придбати нові засоби для цієї мети Допомоговий Фонд влаштував 12. II. ц. м. добродійний концерт українських і білоруських пісень. В концерті взяли участь відомі зі своїх попередніх виступів, дуже симпатичні солістиспівачки п. п. Е. Гакен, В. Макаренко, п-і Е. Галій — фортепіян, Український Хор, яким дириґував інж. Б. Левицький та балетні танечниці чужинки: п-і Я. Войтльова і Є. Паточкова, які дуже гарно затанцювали словацькі танки.

Концерт випав надсподівано добре. Присутні мали неабияку насолоду. По концерті молодь бавилася, танцювала, старші розважалися за шклянкою пива, а реставратор — чех підраховував емігрантські корони.

Буфет з алькогольними напитками — це, здається, була ота невеличка ложка дьогтю, що зіпсувала збанок доброго меду — такий симпатичний вечір. Тоді, коли й інші наші землі ведуть таку рішучу боротьбу з алькоголем, наша еміграція, яка здавалосьб, повиннаб у цій боротьбі вести перед, ще й дотепер не може позбутися своєї „традиційної" поганої звички влаштовувати чайні вечори, сходини, забави, концерти з алькоголем. У цьому при бажанні чимало моглоб зробити наше організоване праське жіноцтво... **дк.**

—o—

Ревізія в московському народньому комісаріяті закордонних справ.

У звязку зі справою Бутенка, шеф ГПУ Єжов з 80-ма аґентами перевів подрібну ревізію в наркоміндел[і]. Телефонічну централю на час ревізії вилучено, Літвінов мусів увесь час сидіти у свому кабінеті під сторожею 4-ох аґентів ГПУ. Після ревізії арештовано понад 20 урядовців наркоміндeлу, між ними 3-ох директорів департаментів.

Німеччина визнала Манджурію.

У своїй недільній промові Гітлер згадав, що Німеччина визнає Манджурію; про те повідомлено манджурський уряд дипльоматичним шляхом.

У Китаю викликала ця вістка пригноблююче враження, тим більше, що дотепер Німеччина ставилась до Пекіну досить прихильно і навіть пробувала посередничити, щоби довести до замирення між Китаєм і Японією. Китайський уряд поручив свому представникові в Берліні вложити гострий протест.

—o—

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наук. Т-ва: **Д-р Маркіян Дзерович: „Суспільне питання і Католицька Акція"**. Львів, 20. II. ц. р. саля „Української Бесіди".

Суспільне питання — це в найширшому понятті відношення людини до людини, групи людей до іншої групи, взаємини двох світів, праці й капіталу. Жахливі умовини життя робітництва і трудової інтеліґенції викликують невдоволення, непорядки, страйки і т. д. В середньовіччі людський ум був у карбах християнського світогляду. Гуманізм, реформація, освічений вік довели до лібералізму релігійного, етичного, економічного і політичного. Лібералізм боронив повної свободи людини без огляду на добро загалу. Під його впливом у розвязках різних питань ліберальний еґоцентризм створив тяжкі форми гнету клас, що викликало клясову ненависть і боротьбу. Капіталізм, як вицвіт лібералістичного світогляду довів до ліквідації лібералізму, що проявляється в тоталістичних системах. Є три тоталізми: 1) матеріялістичний, большевицький, 2) націонал-соціялістичний у Німеччині, що ставить побіч Бога націю, расу і 3) італійський, неповний тоталізм, що пішов на компроміс з катол. Церквою. Крім цього ще є демократичні держави на лібералістичних засадах.

Катол. Акція — це співпраця мирян під ієрархічним проводом Церкви на Христових засадах. Вона має на меті зменшити терпіння людей через акти любови, харитативну й самаританську працю, творення професійних християнських союзів, працю над матеріяльним та моральним двигненням одиниці і націй. Коли на низах К. А. переведе згадану вище працю та на верхах подбає про встановлення суспільних законів на засадах Христової моралі, тоді прийде поправа сучасних невідрадних умовин життя.

В дискусії промовляли о. д-р М. Конрад, радн. д-р І. Копач, м-р Ю. Редько і ред. В. Гліб[о]вицький. Відповідали: о. д-р Конрад і прелеґент.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 31. Середа, 22 (10) лютого 1888.

„МОВЧИТЬ ЗАВЗЯТО..."

У передовій статті мова про проєкт нового шкільного закона, який зголосив у парляменті чеський посол Герольд. Цей проєкт був для нас корисний тим, що заводив одномовну народню школу, а тією одною мовою навчання мала бути матірна мова учнів. Навчання обох крайових мов допускав цей проєкт щойно у виділових школах. З другого боку цей проєкт передавав народнє шкільництво й учительські семинарії красвим соймам, а це для українців було небезпечне. „Та всеж — писало „Діло" — наші товариства повинні зацікавитися сьогодні тією справою і предложити шкільній комісії державної ради відповідні представлення у виді проєкту. На руський клюб державної ради годі рахувати. Він мовчить завзято і годі вгадати, чи зацікавиться він цією вельми важною справою в часі, коли у шкільній комісії почнуться балачки на цю тему?

Треба пригадати, що в тому часі було у віденському парляменті пятьох наших послів: Василь Ковальський (кандидат від Центрального руського виборчого комітету), Ксенофонт Охримович, о. Корнило Мандичевський і о. М. Сінгалевич (т. зв. „митрополичі кандидати") і о. Іван Озаркевич (самостійний кандидат).

„НАХАБНИЙ МІНІСТР".

У звідомленні з засідання парляменту читаємо про дебату над проєктом закона про академічні товариства і збори, який вніс міністер освіти Ґавч. Пос. Вашати (молодо-чех) у дискусії над тією справою говорив між іншим так: „Вчора був внесок, щоб проєкт відіслати до шкільної комісії. Я і більше представників чеського народу мусіли би бачити в цьому заяву довіри для міністра освіти, що показався таким ворогом для чеського народу, як досі ніодин австрійський міністр, — для того міністра, який у своєму нахабстві видав розпорядок, що учителі середніх шкіл на будуче не сміють вносити чеських подань до міністерства. Так низько ще не впав чеський нарід! До Його Вел. цісаря можна по чеськи говорити і подавати, аж мусів прийти цей нахабний міністр, щоби чеський нарід так понизити! Я і мої ближчі товариші будемо голосувати проти того, щоб відіслати проєкт до шкільної комісії. Цим хочемо дати заяву недовіря цьому нахабному міністрові".

ПЛЯН ЗВОРОХОБИТИ ЦІЛУ УКРАЇНУ.

В „Політичному огляді" читаємо: „Корр. де л'Ест" повідомляє, що російський уряд вислав до Ніжневи двох поліційних агентів, які мають слідкувати за емігрантами з Росії, що там проживають, бо довідався, що там ладиться новий революційний рух. А саме кажуть, що є плян зворохобити цілу Україну на випадок, якби Росія запуталася в яку війну".

СТАН І ПОТРЕБИ НАШОЇ КООПЕРАЦІЇ.

На цю тему мав дня 21. ц. м. сен. **О. Луцький** виклад у Товаристві Українських Кооператорів. Велика т. зв. малинова саля Дому Української Кооперації при вул. Техніцькій 1. була щільно заповнена. Майже у двогодинному викладі, виголошеному незвичайно красноріччиво, з великим переконанням і знанням предмету, представив сен. О. Луцький динаміку розвою української кооперації та її ріжнородну діяльність.

Хоч матеріяльні успіхи української кооперації поважні, — не зважаючи на шкідливе ділання економічної кризи і зовнішні перешкоди, — всеж ті успіхи не є такі, якби ми того хотіли, як того потрібно для заспокоєння економічних потреб нашого народу. Прелеґент подав масу цікавого статистичного матеріялу й ілюстрував свої виводи також ґрафіконами, які наглядно показували, що українська кооперація щасливо перебула економічну кризу. Число кооперативних одиниць і число членів у них в роках кризи не тільки не змаліло, але значно збільшилось. Обороти в роках кризи раптовно спадали, але цей спадок перед двома роками спинився і вони знову йдуть вгору. Найцікавіше, що товарові довжники саме в роках кризи виказують поважне зменшення, що свідчить про велику напругу членської маси і її привязання до своїх кооператив та про доцільну працю орґанізаційного апарату української кооперації.

Викладу вислухали присутні з великою увагою і нагородили прелеґента рясними оплесками.

По короткій перерві були запити слухачів до прелеґента, на які він основно відповідав. Між інш. дир. **Д. Коренець** підносив потребу утворення спеціяльного фонду для школення ріжних спеціялістів, на яких є тепер такий великий попит, при поширенні діяльности кооперації на нові ділянки торговлі і промислу.

Черговий виклад ред. **А. Жука** на тему „Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі" відбудеться 26. лютого, в год. 6-ій веч. у малиновій салі Дому Української Кооперації, при вул. Техніцькій 1.

Неділя 27. ц. м. **Год. 7. веч.**

Ледовище Погоні при вул. Шимоновичів.

Краковія — Україна
(мистець Польщі) (віцемистець Львова)

Гакінкові змагання за мистецтво Польщі.

Українське життя в Чехословаччині.

Прага, в лютім 1938.

Читаючи нашу краєву пресу, можна заувашити, що колись таке пекуче питання „Батьки й діти" з часом почало втрачати гостроту. Українська молодь в краю лишає осторонь порожне політиканство і береться до науки або до розбудови разом з старим громадянством культурного, економічного і громадського життя. Молоді громадяни підготовляються, щоб перебрати від своїх попередників провід у свої руки коли будуть до цього покликані. Подібне додатне явище можна спостерігати і в інших місцях на рідних землях та й на еміграції.

На жаль не так воно діється у Празі. Тут наша молодь, яка складається переважно з студентів високих празьких шкіл, не бере участи в загальному життю нашої кольонії у Празі. Вона бокує від спільних імпрез, сходин, відчитів, доповідей, що їх влаштовує досить часто старше громадянство. Не відвідує лекцій своїх українських професорів і т. п.

В цьому ненормальному стані річей безперечно чимало завинило і старше громадянство. Але здається, воно тепер має намір і добру волю направити свої помилки.

Велика більшість нашої празької еміграції, а до того ще й людей старшого віку, роками бореться з важкими матеріяльними злиднями. Але мабуть ще ніколи не переживали наші люди такої скрути, як тепер. В цьому році, здається, вже десятий раз прийшлося скоротитись. Запанувало велике безробіття. А платня, запомоги та інші ріжні полекші, що їх діставали наші професори і громадські діячі, з відомих причин давно вже не вистачають на заспокоення найелементарніших життєвих потреб. Дійшло вже до того, що, наприклад, професорка співу і славна наша дириґентка, доц. музики, дістає за свою працю в Українській Гімназії місячну платню в розмірі — 282 чеських кор.!, тобто приблизно 50 польських золотих. („У. Т." Ч. 7.).

Для обєктивности мусимо зазначити, що серед нашої празької еміграції є чимало одиниць більш-менш заможних. Але на жаль ці наші маєтні люди чомусь стоять осторонь від українського органозіваного життя.

Не зважаючи на важке положення старші громадяни вирішили прийти з допомогою ще біднішим, своїм „дітям"-братам, студіюючій молоді. З цією метою в 1937 р. відновив свою діяльність „Допомоговий Фонд Українських і Білоруських Студентів у Празі". Він зібрав серед громадянства кілька тисяч чеських кор. і розділив у виді запомог, позичок на закупно шкільних підручників і обідів для найбідніших. А щоб придбати нові засоби для цієї мети Допомоговий Фонд влаштував 12. II. ц. м. добродійний концерт українських і білоруських пісень. В концерті взяли участь відомі зі своїх попередніх виступів, дуже симпатичні солісти-співаки п. п. Е. Гакен, В. Макаренко, п-і Е. Галій — фортепіян, Український Хор, яким дириґував інж. Б. Левицький та балетні танечниці чужинки: п-і Я. Войтльова і Є. Паточкова, які дуже гарно затанцювали словацькі танки.

Концерт випав надсподівано добре. Присутні мали незвичну насолоду. По концерті молодь бавилася, танцювала, старші розважалися за шклянкою пива, а реставратор — чех підраховував емігрантські корони.

Буфет з алькогольними напитками — це, здається, була ота невеличка ложка дьогтю, що зіпсувала збанок доброго меду — такий симпатичний вечір. Тоді, коли й інші наші землі ведуть таку рішучу боротьбу з алькоголем, наша еміграція, яка здавалосяб, повиннаб у цій боротьбі вести перед, ще й дотепер не може позбутися своєї „традиційної" поганої звички влаштовувати чайні вечори, сходини, забави, концерти з алькоголем. У цьому при бажанні чимало моглоб зробити наше організоване праське жіноцтво...

дк.

Ревізія в московському народньому комісаріяті закордонних справ.

У звязку зі справою Бутенка, шеф ГПУ Єжов з 80-ма аґентами перевів подрібну ревізію в наркоміндели. Телефонічну централю на час ревізії вилучено, Літвінов мусів увесь час сидіти у свому кабінеті під сторожею 4-ох аґентів ГПУ. Після ревізії арештовано понад 20 урядовців наркоміндела, між ними 3-ох директорів департаментів.

Німеччина визнала Манджурію.

У своїй недільній промові Гітлер згадав, що Німеччина визнає Манджурію; про те повідомлено манджурський уряд дипльоматичним шляхом.

У Китаю викликала ця вістка пригноблююче враження, тим більше, що дотепер Німеччина ставилась до Пекіну досить прихильно і навіть пробувала посередничити, щоби довести до замирення між Китаєм і Японією. Китайський уряд поручив свому представникові в Берліні зложити гострий протест.

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наук. Т-ва: **Д-р Маркіян Дзерович: „Суспільне питання і Католицька Акція"**. Львів, 20. II. ц. р. саля „Української Бесіди".

Суспільне питання — це в найширшому понятті відношення людини до людини, групи людей до іншої групи, взаємини двох світів, праці й капіталу. Жахливі умовини життя робітництва і трудової інтелігенції викликують невдоволення, непорядки, страйки і т. д. В середновіччі людський ум був у карбах християнського світогляду. Гуманізм, реформація, освічений вік довели до лібералізму релігійного, етичного, економічного і політичного. Лібералізм боронив повної свободи людини без огляду на добро загалу. Під його впливом у розвязках ріжних питань ліберальний егоцентризм створив тяжкі форми гнету клас, що викликало клясову ненависть і боротьбу. Капіталізм, як вицвіт лібералістичного світогляду довів до ліквідації лібералізму, що проявляється в тоталістичних системах. Є три тоталізми: 1) матеріялістичний, большевицький, 2) націонал-соціялістичний у Німеччині, що ставить побіч Бога націю, расу і 3) італійський, неповний тоталізм, що пішов на компроміс з катол. Церквою. Крім цього ще є демократичні держави на лібералістичних засадах.

Катол. Акція — це співпраця мирян під ієрархічним проводом Церкви на Христових засадах. Вона має на меті зменшити терпіння людей через акти любови, харитативну й самаританську працю, творення професійних християнських союзів, працю над матеріяльним та моральним двигненням одиниці і нації. Коли на низах К. А. переведе згадану вище працю та на верхах подбає про встановлення суспільних законів на засадах Христової моралі, тоді прийде поправа сучасних невідрадних умовин життя.

В дискусії промовляли о. д-р М. Конрад, радн. д-р І. Копач, м-р Ю. Редько і ред. В. Глібовицький. Відповідали: о. д-р Конрад і прелеґент.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 31. Середа, 22 (10) лютого 1888.

„МОВЧИТЬ ЗАВЗЯТО..

У передовій статті мова про проект нового шкільного закона, який зголосив у парляменті чеський посол Герольд. Цей проект був для нас корисний тим, що заводив одномовну народню школу, а тією одною мовою навчання мала бути матірна мова учнів. Навчання обох краєвих мов допускав цей проект щойно у виділових школах. З другого боку цей проект передавав народнє шкільництво й учительські семинарії краєвим соймам, а це для українців було небезпечне. „Та всеж — писало „Діло" — наші товариства повинні зацікавитися сьогодні тією справою і предложити шкільній комісії державної ради відповідні представлення у виді проекту. На руський клюб державної ради годі рахувати. Він мовчить завзято і годі вгадати, чи зацікавиться він цією вельми важною справою в часі, коли у шкільній комісії почнуться балачки на цю тему?

Треба пригадати, що в тому часі було у віденському парляменті пятьох наших послів: Василь Ковальський (кандидат від Центрального руського виборчого комітету), Ксенофонт Охримович, о. Корнило Мандичевський і о. М. Сінгалевич (т. зв. „митрополичі кандидати") і о. Іван Озаркевич (самостійний кандидат).

„НАХАБНИЙ МІНІСТР".

У звідомленні з засідання парляменту читаємо про дебату над проєктом закона про академічні товариства і збори, який вніс міністр освіти Ґавч. Пос. Вашати (молодо-чех) у дискусії над тією справою говорив між іншим так: „Вчора був внесок, щоб проєкт відіслати до шкільної комісії. Я і більше представників чеського народу мусіли би бачити в цьому заяву довіря для міністра освіти, що показався таким ворогом для чеського народу, як досі ніодин австрійський міністр, — для того міністра, який у свому нахабстві видав розпорядок, що учителі середніх шкіл на будуче не сміють вносити чеських подань до міністерства. Так низько ще не впав чеський нарід! До Його Вел. цісаря можна по чеськи говорити і подавати, аж мусів прийти цей нахабний міністр, щоби чеський нарід так понизити! Я і мої ближчі товариші будемо голосувати проти того, щоб відіслати проєкт до шкільної комісії. Цим хочемо дати заяву недовіря цьому нахабному міністрові".

ПЛЯН ЗВОРОХОБИТИ ЦІЛУ УКРАЇНУ.

В „Політичному огляді" читаємо: „Корр. де л'Ест" повідомляє, що російський уряд вислав до Женеви двох поліційних агентів, які мають слідкувати за еміґрантами з Росії, що там проживають, бо довідався, що там ладиться новий революційний рух. А саме кажуть, що є плян зворохобити цілу Україну на випадок, якби Росія запуталася в яку війну".

СТАН І ПОТРЕБИ НАШОЇ КООПЕРАЦІЇ.

На цю тему мав дня 21. ц. м. сен. **О. Луцький** виклад у Товаристві Українських Кооператорів. Велика т. зв. малинова саля Дому Української Кооперації при вул. Техніцькій 1. була щільно заповнена. Майже у двогодинному викладі, виголошеному незвичайно красномовно, з великим переконанням і знанням предмету, представив сен. О. Луцький динаміку розвою української кооперації та її ріжнородну діяльність.

Хоч матеріяльні успіхи української кооперації поважні, — не зважаючи на шкідливе ділання економічної крізи і зовнішні перешкоди, — всеж ті успіхи не є такі, якби ми того хотіли, як того потрібно для заспокоєння економічних потреб нашого народу. Прелеґент подав масу цікавого статистичного матеріялу й ілюстрував свої виводи також ґрафіконами, які наглядно показували, що українська кооперація щасливо перебула економічну крізу. Число кооперативних одиниць і число членів у них в роках крізи не тільки не змаліло, але значно збільшилось. Обороти в роках крізи раптовно спадали, але цей спадок перед двома роками спинився і вони знову йдуть вгору. Найцікавіше, що товарові довжники саме в роках крізи виказують поважне зменшення, що свідчить про велику напругу членської маси і її привязання до своїх кооператив та про доцільну працю орґанізаційного апарату української кооперації.

Викладу вислухали присутні з великою увагою і нагородили прелеґента рясними оплесками.

По короткій перерві були запити слухачів до прелеґента, на які він основно відповідав. Між інш. дир. **Д. Коренець** підносив потребу утворення спеціяльного фонду для школення ріжних спеціялістів, на яких є тепер такий великий попит, при поширенні діяльности кооперації на нові ділянки торговлі і промислу.

Черговий виклад ред. **А. Жука** на тему „Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі" відбудеться 26. лютого, в год. 6-ій веч. у малиновій салі Дому Української Кооперації, при вул. Техніцькій 1.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Чи суди присяглих відповіли і відповідають своєму завданню?

РЕФЕРАТ НАДРАДНИКА Д-РА ДАНИЛА СТАХУРИ В КОШИЦЬКІМ РАДІО 7. ГРУДНЯ 1937.

До мікрофону кошицького радія виголосив надрадник д-р Д. Стахура три реферати про завдання суддів присяглих. У перших двох рефератах прелеґент заговорив створення лави присяглих судів і хід розправ перед ними. У третьому торкнувся питання, чи суди присяглих відповіли своєму завданню на Закарпатті? Тому подаємо з думок цього третього реферату. — Прим. Ред.

Хочу згадати — говорив прелеґент, — що навіть при збереженні всіх постанов закону трапляються несправедливі засуди невинних людей. Це буває найчастіше при злочинах убивства і підпалах, якщо дійсного винуватця не зловили або не вдалося його вислідити. Випадки несправедливих засудів трапляються найчастіше при злочинах підпалу. Повстане нпр. у когось пожежа в ночі, збіжуться люди і вже „vox populi" починає снувати свої здогади, хто це міг підпалити. І тоді вистане, щоб яканебудь жінка висловилася, що пожежу спричинив ніхто інший як лише цей чи той, бо — мовляв — він це давніше висловився, що доведе до „біди" і тому, тепер такий господар погорів. Негайно за цією жінкою всі будуть повторяти, що це він підпалив. Такий „голос народу" дійде вкінці і до жандармів і вони негайно заарештують того, на кого паде підозріння і віддадуть справу прокураторові. Прокуратор такого доносу не кидає до коша, бож іде про дуже великий злочин і ставить внесок, щоби підозрілого приарештувати. Суд річ ясна — годиться і розпочинає вести слідство. Тепер ціла справа залежить від щастя приарештованого і від здібности слідчого судді, який зуміє зібрати доводи доказового матеріялу про невинність підозрілого. Одначе якщо підозрілому не вдався доказ невинности, суддя на внесок прокуратора веде вже дійсно слідство. Проти рішення слідчого судді має приарештований право відкликатися до сенату, зложеного з 3-ох судових радників, які розглядають його справу на тайному засіданні і якщо побачать, що зібраний слідчим суддею матеріял є обтяжливий, то відкидають його жалобу, рішення слідчого судді затверджують і підозрілого затримують далі у слідчому арешті. І тепер далі обвинувачений мусить уживати всіх засобів, щоби виказати свою невинність. Він може прибрати собі оборонця та у присутности слідчого судді може з ним нараджуватися над способами оборони.

Коли слідчий суддя вже ціле слідство закінчив і перевів всі докази проти обвинуваченого — пересилає акти до дальшого внеску. І щойно тепер прокуратор вносить проти обвинуваченого акт обвинувачення про цей злочин, у справі якого велося слідство. Акт обвинувачення доручує слідчий суддя обвин. з вказівками, яких правних засобів може він ужити проти акту обвинувачення. Отже обвин. може порозумітися зі своїм оборонцем уже в чотири очі без присутности слідчого судді. Звичайно оборонець і обвинувачений вносять проти акту обвинувачення заміти до жалобного сенату. Сенат на тайному засіданні може жалобу прокуратора відкинути, якщо вона законом не узасаднена, припинити справу і обвинуваченого випустити на волю.

По правосильности акту обвинувачення приходить до головної розправи перед судом присяглих. І при цій розправі обвинувачений, який має обовязково оборонця, може виказати свою невинність і якщо йому це не вдасться, а присяглі судді затвердять його вину що найменше 8-ма голосами (в Польщі 7-ма голосами — прим. Ред.), то про таку людину можна сказати, що вона належить до тих невдачників, яких доля безпощадно переслідує. І бували випадки, що правдивий злочинець при сповіди на смертній постелі по роках, признався до сповнення того злочину, за який засуджений невинно терпів. І держава по переведенні нової розправи і по увільненні невинного винагороджує йому втрату за невинно відбуту кару. Ці помилки невинного засудження трапляються найчастіше при злочинах убивства і підпалу, бо присяглі, побачивши бідну вдову зі сиротами або погорільця, колись заможнього господаря, в лахміттях, судять дуже часто безоглядно. І таким способом попадають невинні люди в біду, покутують роками у вязниці, тратять свої маєтки, а родини їх гірко бідують.

Переходжу тепер до справи звільнювання обвин. суддями присяглих. Згори мушу зазначити, що суди присяглих заведено не лише на те, щоби засуджувати обвинувачених. Адже і судді звичайні дуже часто увільняють обвинувачених, якщо прокуратор не виказав вини, або якщо виявляється, що завинені провини не є каригідні. З тих самих причин увільняють також і суди присяглих. Але вони увільняють часом навіть і таких обвин., яких вина була доказана і які до вини призналися, як це буває часто у сензаційних процесах, про які розписується преса з усіми подробицями, як це траплялося в Парижі, Відні, Празі, Берні. Наслідок такий, що преса виступає рішуче проти судів присяглих, ба навіть домагається, щоб їх покасувати і заступити якоюсь іншою установою. Отже якщо ці суди засуджують винних — тоді вони були добрі, тоді ніхто проти них не виступав і не жадав їх скасування, але як увільнили обвин. Вельгову, то вони вже є злі і треба їх покасувати. Це нечуване, щоби за одну Вельгову скасовано в цілій Чехословаччині важну і потрібну для всіх громадян установу, яку перед 50-ти роками заведено саме на домагання громадян, щоби звільнитися від тих строгих засудів звичайних суддів, які обовязково мусять триматися безоглядних постанов закону. Правда, що і присяглі судді присягають, що будуть рішати справедливо і згідно з законом, але з маленьким додатком „згідно зі своєю совістю". І цією совістю кермуються часто присяглі судді увільняючи обвинуваченого.

Я особисто не бачу нічого в тому злого, якщо поважні громадяни беруть під увагу спонуки, задля яких обвинув. допустився закиненого йому злочину, заперечують його вину і суд мусить такого обвинуваченого увільнити. Загально відомо, що кожний, кого прокуратор притягнув до судової відповідальности, є вже злочинцем, якого треба напятнувати і покарати. Саме в таких сензаційних процесах виявилося, що обвинувачений допустився злочину випадково з мотивів від нього зовсім не залежних.

Тому творці закону про суди присяглих кермувалися тими мотивами, щоби присяглі судді могли заперечити вину саме в таких випадках, в яких судді не можуть цього зробити. Отже є це їх добре, признане їм законом право, з якого перед ніким не потребують оправдуватися. Ба що більше, закон виразно наказує під неважністю цілої розправи, щоб обвин. мав усе оборонця від самого початку розправи аж до кінця та, щоб цей оборонець ужив усіх правних засобів і зусиль в інтересі обвинуваченого. Це така важна постанова, що без оборонця суд не сміє почати розправи, хочби він і на кілька хвилин спізнився. Муситься на нього підождати, бо інакше ціла розправа була би неважна. Оборонець не є на те призначений, щоби помагав прокураторові або судові, бо вони його до того не потребують; завданням оборонця боронити обвин. всіми дозволеними засобами. І якщо добрий оборонець зуміє своєю вимовою і своїми арґументами переконати присяглих суддів, що його клієнт заслугує на увільнення, то нема чого дивуватися, як вони підуть за голосом оборонця і вину обвинуваченого заперечать. Тому годі гніватися на присяглих, якщо вони питання вини заперечать.

Я був кілька років предсідником суду присяглих у Берегові. І мушу прилюдно заявити, що наші селяни цієї округи, бо лише зпоміж них можна було в цій мадярській окрузі зложити річну лісту присяглих, дуже совісно і дуже скрупулятно сповняли свій обовязок і своїми вердиктами ніколи не дали причини до закиду, що зле судили, не дали причини, щоби скасувати таку важну громадянську установу. І тому заявляю, що у нас суди присяглих сповняють добре своє завдання.

Не перечу, бувають часом випадки, що винуватець оминає заслуженої кари нераз тому, що 5-ох присяглих не потвердить його вини. Але за те не може відповідати ціла установа суддів присяглих. Якщо нотар і ціла сільська комісія потвердила, що дотичні громадяни є „відповідні", а окружний начальник своїм власноручним підписом цю кваліфікацію потвердив, то не винна установа суддів присяглих, лише ці люди, які таких „громадян" на присяглих суддів поручили. Адже на цю кваліфікацію кладе опісля судова комісія при складенні річної листи присяглих суддів якнайбільшу увагу і хто відповідної кваліфікації не має, того до річної листи не беруть.

Вертаючи ще раз до увільнювання обвинувачених суддями присяглими зазначую, що не така то велика біда в тому, що найменше 8-ох бездоганних громадян або часом і всі 12 скажуть, що обвинувачений громадянин не винен і його засуду хоч би і на найменшу кару не хочуть.

Але якщо прийшло би і до скасування цієї установи присяглих суддів — то кимже можна її заступити? Чи може тими судами „кметськими", що рішають тепер у пресових справах, а складаються з 3-ох суддів звичайних і з 2-ох громадян зпоза суду? І що з того виходить? Що ці два громадяни є звичайно за увільненням редактора або автора неправдивої пашквільної і обидливої статті, а щойно три звичайні судді ратують ситуацію і дають сатисфакцію покривдженому в часописі, засуджуючи редактора чи пак автора новинки на відповідну кару.

Якби те саме завели і по скасуванні присяглих суддів, де кмети були би в меншости і не мали би вирішного голосу, то тоді краще таких судів не заводити, бо не тому заведено установу присяглих суддів, щоби звичайні судді рішали про вину обвинувачених. У СССР нема тепер присяглих суддів. І бачимо, що там діється. Можна напевне сказати, що з поваленням большевицького режіму-терору перше що там населення зажадає, це буде те, щоби заведено установу суддів присяглих. Тож не треба бентежитися тим, що десь там у великих містах присяглі судді не потвердили вини обвинувачених та що увільнили їх від вини. Якщо комусь здається, що є якісь недомагання в цій установі, то слід перевести відповідні реформи в установі суддів присяглих.

А тепер призадумаймося ще над справою участи жінок у судах присяглих. На Закарпатті допущено жінок виконувати функцію суддів присяглих і нема причини відмовляти їм цього права. Бо якщо допущено їх до найвищих студій, і вслід за тим до всіх урядів та до заступства у законодат. установах, то нема причини вилучувати їх від виконування функції суддів присяглих. Але на мою думку жінки не мають чого побиватися за тим. Передовсім кожна господиня не може на кілька тижнів опускати дому і родини. До того з приміщенням для жінок у цих місцевостях, де відбуваються суди присяглих, не є така легка справа як для мужчин. Вкінці і жіноче почування стає тут нераз на перешкоді. В деяких випадках такий присяглий суддя не може обігнатися від всяких платних і неплатних посередників, ба навіть і від погроз.

В Америці тримають присяглих суддів у суді кілька тижнів, щоби забезпечити їх від розбишак. У нас на Підкарп. Руси вже сільські комісії разом з нотарями стараються про те, щоб жінки не були призначувані на присяглих суддів і тому дуже мало призначають їх до річної листи, а ще менше до листи 36 головних присяглих суддів.

—o—

Сторінка без політики.

Коли тиснуть черевики.

У Чемсфорді, передмісті Льондону вломився недавно злодій до крамниці з обувою. Поліція його не зловила та до 24 годин він сам віддався у руки влади. Найцікавіші були причини, що він їх подав на поліції.

Полісмен Веб мав нічну службу і стояв як завжди на свойому місці. Ізза темної бічної вулички виринула раптом постать якогось чоловіка, який підійшов до поліциста і заговорив:

— Погляньте на мої черевики, мушу вам щось сказати.

Поліцист подивився на незнайомого немов на божевільного, бо не знав спершу, чого він від нього хоче. Черевики були нові, лякеровані, блестіли як шкло у світлі вуличних ліхтарень. Позатим нічого цікавого не міг він на них побачити. Поліцист почав уже справді думати, що має перед собою божевільного, коли той почав виясьнювати:

Влом до магазину із обувою ось тут недалеко я довершив — заявив незнайомий. — У темноті і наоспіх не міг я доглянути, що беру і не міг приміряти черевиків. Тоді я захопив кілька пар до мішка і втік. В дома мене стрінула неприємна несподіванка. Ніодна із украдених пар не годилася на мої ноги. Всі були трохи за малі, на одно або на два числа менші від тих, які я завжди ношу.

Всеж таки я сподівався, що мені вдасться їх розходити і вибрав собі одну пару та взув їх. Та вони мені так дошкулюють, що я рішив оповісти про своє нещастя і про свого пеха першій ліпшій зустрічній людині. І я зустрінув вас. Тепер можете мене арештувати.

Пеховатого злодія арештували і відвели на поліційну станицю. Перше, що він там зробив — то те, що ще перед допитом роззувся із черевиків, що йому так далися у знаки.

Бальоник щастя.

В Парижі відбулося перед кількома днями весілля багатого власника корабельного підприємства з продавачкою великого магазину. Історія цього подружжя незвичайно романтична.

Марселіна Х. залишилася сиротою зі своєю восьмилітньою сестричкою. Вона дістала місце продавачки у згаданому вже магазині і ледвиповязувала кінці, щоб забезпечити сяк-так істнування собі і сестрі. Якось одного дня сказала вона жартом до своєї сестри таке:

— Якби я зустріла якогось багатого мужчину, якого полюбилаб, нам жилося би тоді куди краще, як тепер.

Ці слова запали глибоко в душу молоденької дівчинки. Коли одного дня Марселіна принесла при нагоді з магазину повітряний бальоник, дівчинка написала своїм дитячим письмом ось-таку записку:

„Моя сестра Марселіна дуже гарна й добра дівчина. Вона хоче вийти замуж за багатого чоловіка, якого моглаб полюбити і вона працює у великому магазині при такій і такій вулиці". І тут подала вона назву фірми.

Цю записку привязала вона до бальоника і пустила в повітря. Випадок так хотів, що бальоник упав на площу Згоди, просто під ноги власника багатого корабельного підприємства, який приїхав за справами до Парижа.

Цей дитячий лист зробив на нього величезне враження. Він, людина забобонна, вірив у призначення долі і просто з площі Згоди пішов під подану адресу, де містився магазин, в якому працювала Марселіна. Він познайомився з нею, не кажучи їй ні словечка про знайдений лист і бальончик. Знайомство перетворилося згодом у любов і саме тепер відбулося у Парижі вінчання молодої пари, якої сватом був звичайніський кольоровий повітряний бальончик.

Суджений без рук.

У селі Нотінгем у середущій Англії відбулося недавно вінчання молодої пари, на якому зібралося майже ціле село. Коли урядовець цивільного уряду дав молодій парі документ шлюбу до підпису, витворилася мала констернація, бо молодий узяв вічне перо між зуби і написав на документі одну букву „Х".

Молодий почувався цього дня незвичайно щасливий, бо сповнилися того дня його найгарячіші мрії. Перед кількома роками стрінуло його нещастя, в якому він стратив обі руки, які йому в лічниці ампутували. Там доглядала його сестра-жалібниця і між пацієнтом та доглядачкою виявзалася спершу приязнь, яка згодом перемінилася у любов. Вони рішили обоє побратися, як лиш молодий мужчина зможе вийти з лічниці. Поза лічницею доглядачка далі турбувалася молодим калікою і таким чином їх любов тривала аж донедавна. Колиж у селі довідалися про вінчання безрукого жениха, тоді всі зацікавилися долею того нещасливого і притім щасливого жениха.

Урядовцеві цивільного уряду звернули увагу, що молодий не має рук і не зможе покласти свого підпису. Погодилася підписати мужа жінка. Одначе урядовець не погодився на таку пропозицію, бо закон вимагає власноручного підпису молодого. З тої клопітливої ситуації знайшли інший вихід, а саме урядовець заявив, що молодий може замісць цілого підпису написати тільки одну букву. І справді, після шлюбу молодий узяв перо між зуби і написав одинокоу букву „Х" замісць свого підпису.

—o—

Чоловік, який хотів залишитися у вязниці.

Буває таке, що бездомні люди вживають у нинішних невавидних часах безробіття і нужди ріжних заходів, щоб лиш попасти до вязниці і мати забезпечений сякий-такий харч і дах над головою. Таке буває особливо в західних краях.

Та щоб хтось, хто відсидів довший час у вязниці, не хотів знову вийти на волю — це справді небуденне явище. А всеж таки воно трапилося недавно у бостонській вязниці. Один із вязнів, якого перед речинцем судова влада рішила випустити з вязниці, вислав до суду прохання, в якому подає ріжні причини, щоб лиш далі залишитися у вязниці.

Той вязень на прізвище Тругальський, мав вийти вже на волю, бо йому дарували більше як третину кари. Перед цією ласкою боронився Тругальський руками й ногами, так йому подобалося життя у вязничних мурах. Тругальський міг у вязниці спокійно і без турбот виконувати свою роботу. Крім того він терпів перед тим заки пішов до вязниці на важку шлункову недугу. Внаслідок спокійного життя і скромного, зате правильного харчу вилічився він зовсім із своєї недуги. Тепер побоюється Тругальський, що на волі відновиться йому дальня недуга. Тругальський не то, що не годиться на передречинцеве звільнення з вязниці, але просить ще суд, щоб засудив його на досмертну вязницю. Ледви чи суд вислухає оригінальне прохання оригінального вязня.

—o—

ПАСТКИ НА ЛЮДЕЙ.

Туземці островів Соломона дійшли до справжнього мистецтва в уладжуванні пасток на людей підчас війни.

Такі пастки складаються із лука і стріл. Лук напинають сильно, закладають стрілу і незвичайно дбайливо приміщують у кущах, вдовж стежки, чи доріжки, яка веде до села. Залюбки приміщують луки за кущами дикого винограду. Коли ворог прийде на таку заставлену трасу, вилітає стріла з луку і попадає тому, хто проходить, просто у груди. А що такі стріли звичайно туземці затроюють, то навіть найменша рана викликує смерть у жахливих муках.

Всі способи людських пасток знають тубільці дуже добре й тому теж є вони дуже обережні, коли йдуть пралісом. Та придумали дикуни ще інший неменше небезпечний спосіб. Вони закопують вістря списів і стріл глибоко в землю на стежках і шляхах, так, що незамітно тільки гострі кінчики вистають над землею. Людині, що ходить у черевиках, такі пастки зовсім негрізні, але туземці, які ходять завжди босі, ранять собі й калічать небезпечно ноги на гострих як бритва вістрях. Дуже часто стосують ще дикуни іншу тактику, а саме скриваються між галуззям дерев, і коли надходить ворог, витають його таким несамовитим криком, ревом, барабаненням, що ворог від несподіванки кидається у кущі і просто сам начинюється на стріли.

ВОВК У ШКІЛЬНІЙ КІМНАТІ.

В селі Книї, на Поліссі трапилася недавно небуденна подія. Зголоднілий вовк загнався за собакою і раптом опинився посередині села серед громади селян, які побачивши вовка, схопили за костурі, палиці, коли і т. д. та почали гнати за вовком. Вовк став утікати попід плоти, але по дорозі набіг на вчителя, який вийшов з крісом, почувши крики й галас у селі. Він теж постріли вовка, який всеж таки пустився далі втікати. Вовк вбіг крізь відчинені двері до шкільної кімнати та счинив чималий перестрах серед шкільних дітей. На щастя важко ранений небавом здох, не накоївши вже ніякої шкоди.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЧИМ ХАТА БАГАТА...

Судля: Чи обвинувачена признається, що кинула на пана Сеника деревляним тарелем і вдарила цим предметом його в голову?

Обвинувачена: Та не можу перечити...

Судля: А чи обвинувачена знає, що було на цьому тарелі?

Обвинувачена: Був напис: „Чим хата багата, тим рада".

Сторінка без політики.

Коли тиснуть черевики.

У Чемсфорді, передмісті Льондону вломився недавно злодій до крамниці з обувою. Поліція його не зловила та до 24 годин він сам віддався у руки влади. Найцікавіші були причини, що він їх подав на поліції.

Полісмен Веб мав нічну службу і стояв як завжди на свойому місці. Із-за темної бічної вулички виринула раптом постать якогось чоловіка, який підійшов до поліциста і заговорив:

— Погляньте на мої черевики, мушу вам щось сказати.

Поліцист подивився на незнайомого немов на божевільного, бо не знав спершу, чого він від нього хоче. Черевики були нові, лякеровані, блестіли як шкло у світлі вуличних ліхтарень. Позатим нічого цікавого не міг він на них побачити. Поліцист почав уже справді думати, що має перед собою божевільного, коли той почав вияснювати:

Влом до маґазину із обувою ось-тут недалеко я довершив — заявив незнайомий. — У темноті і наоспіх не міг я доглянути, що беру і не міг приміряти черевиків. Тоді я захопив кілька пар до мішка і втік. В дома мене стрінула неприємна несподіванка. Ніодна із украдених пар не годилася на мої ноги. Всі були трохи за малі, на одно або на два числа менші від тих, які я завжди ношу.

Всеж таки я сподівався, що мені вдасться їх розходити і вибрав собі одну пару та взув їх. Та вони мені так дошкулюють, що я рішив оповісти про своє нещастя і про свого пеха першій ліпшій зустрічній людині. І я зустрінув вас. Тепер можете мене арештувати.

Пеховатого злодія арештували і відвели на поліційну станицю. Перше, що він там зробив — то те, що ще перед допитом роззувся із черевиків, що йому так далися у знаки.

Бальоник щастя.

В Парижі відбулося перед кількома днями весілля багатого власника корабельного підприємства з продавачкою великого маґазину. Історія цього подружжя незвичайно романтична.

Марселіна Х. залишилася сиротою зі своєю восьмилітньою сестричкою. Вона дістала місце продавачки у згаданому вже маґазині і ледви повязувала кінці, щоб забезпечити сяк-так існування собі і сестрі. Якось одного дня сказала вона жартом до своєї сестри таке:

— Якби я зустріла якогось багатого мужчину, якого полюбилаб, нам жилося би тоді куди краще, як тепер.

Ці слова запали глибоко в душу молоденької дівчинки. Коли одного дня Марселіна принесла при нагоді з маґазину повітряний бальоник, дівчинка написала своїм дитячим письмом ось-таку записку:

„Моя сестра Марселіна дуже гарна й добра дівчина. Вона хоче вийти замуж за багатого чоловіка, якого моглаб полюбити і вона працює у великому маґазині при такій і такій вулиці". І тут подала вона назву фірми.

Цю записку привязала вона до бальоника і пустила в повітря. Випадок так хотів, що бальоник упав на площу Згоди, просто під ноги власника багатого корабельного підприємства, який приїхав за справами до Парижа.

Цей дитячий лист зробив на нього величезне враження. Він, людина забобонна, вірив у призначення долі і просто з площі Згоди пішов під подану адресу, де містився маґазин, в якому працювала Марселіна. Він познайомився з нею, не кажучи їй ні словечка про знайдений лист і бальончик. Знайомство перетворилося згодом у любов і саме тепер відбулося у Парижі вінчання молодої пари, якої сватом був звичайнісінький кольоровий повітряний бальончик.

Суджений без рук.

У селі Нотінгем у середущій Анґлії відбулося недавно вінчання молодої пари, на якому зібралося майже ціле село. Коли урядовець цивільного уряду дав молодій парі документ шлюбу до підпису, витворилася мала констернація, бо молодий узяв вічне перо між зуби і написав на документі одну букву „Х".

Молодий почувався цього дня незвичайно щасливий, бо сповнилися того дня його найгарячіші мрії. Перед кількома роками стрінуло його нещастя, в якому він стратив обі руки, які йому в лічниці ампутували. Там доглядала його сестра-жалібниця і між пацієнтом та доглядачкою вивязалася спершу приязнь, яка згодом перемінилася у любов. Вони рішили обоє побратися, як лиш молодий мужчина зможе вийти з лічниці. Поза лічницею доглядачка далі турбувалася молодим калікою і таким чином їх любов тривала аж донедавна. Колиж у селі довідалися про вінчання безрукого жениха, тоді всі зацікавилися долею того нещасливого і притім щасливого жениха.

Урядовцеві цивільного уряду звернули увагу, що молодий не має рук і не зможе покласти свого підпису. Погодилася підписати мужа жінка. Одначе урядовець не погодився на таку пропозицію, бо закон вимагає власноручного підпису молодого. З тої клопітливої ситуації знайшли інший вихід, а саме урядовець заявив, що молодий може замісць цілого підпису написати тільки одну букву. І справді, після шлюбу молодий узяв перо між зуби і написав одиноку букву „Х" замісць свого підпису.

—o—

Чоловік, який хотів залишитися у вязниці.

Буває таке, що бездомні люди вживають у нинішних незавидних часах безробіття і нужди ріжних заходів, щоб лиш попасти до вязниці і мати забезпечений сякий-такий харч і дах над головою. Таке буває особливо в західних краях.

Та щоб хтось, хто відсидів довший час у вязниці, не хотів знову вийти на волю — це справді небуденне явище. А всеж таки воно трапилося недавно у бостонській вязниці. Один із вязнів, якого перед речинцем судова влада рішила випустити з вязниці, вислав до суду прохання, в якому подає ріжні причини, щоб лиш далі залишитися у вязниці.

Той вязень на прізвище Тругальський, мав вийти вже на волю, бо йому дарували більше як третину кари. Перед цією ласкою боронився Тругальський руками й ногами, так йому подобалося життя у вязничних мурах. Тругальський міг у вязниці спокійно і без турбот виконувати свою роботу. Крім того він терпів перед тим заки пішов до вязниці на важку шлункову недугу. Вислідок спокійного життя і скромного, зате правильного харчу вилічився він зовсім із своєї недуги. Тепер побоюється Тругальський, що на волі відновиться йому давня недуга. Тругальський не то, що не годиться на передречинцеве звільнення з вязниці, але просить ще суд, щоб засудив його на досмертну вязницю. Ледви чи суд вислухає оригінальне прохання оригінального вязня.

—o—

ПАСТКИ НА ЛЮДЕЙ.

Туземці островів Соломона дійшли до справжнього мистецтва в уладжуванні пасток на людей підчас війни.

Такі пастки складаються із лука і стріл. Лук напинають сильно, закладають стрілу і незвичайно дбайливо приміщують у кущах, вздовж стежки, чи доріжки, яка веде до села. Залюбки приміщують луки за кущами дикого винограду. Коли ворог прийде на таку заставлену трасу, вилітає стріла з луку і попадає тому, хто проходить, просто у груди. А що такі стріли звичайно туземці затроюють, то навіть найменша рана викликує смерть у жахливих муках.

Всі способи людських пасток знають туземці дуже добре й тому теж є вони дуже обережні, коли йдуть пралісом. Та придумали дикуни ще інший неменше небезпечний спосіб. Вони закопують вістря списів і стріл глибоко в землю на стежках і шляхах, так, що незамітно тільки гострі кінчики вистають над землею. Людині, що ходить у черевиках, такі пастки зовсім негрізні, але туземці, які ходять завжди босі, ранять собі й калічать небезпечно ноги на гострих як бритва вістрях. Дуже часто стосують ще дикуни іншу тактику, а саме скриваються між галуззям дерев, і коли надходить ворог, витають його таким несамовитим криком, ревом, барабаненням, що ворог від несподіванки кидається у кущі і просто сам начинюється на стріли.

ВОВК У ШКІЛЬНІЙ КІМНАТІ.

В селі Кнаї, на Поліссі трапилася недавно небуденна подія. Зголоднілий вовк загнався за собакою і раптом опинився посередині села серед громади селян, які побачивши вовка, вхопили за костурі, палиці, коли і т. д. та почали гнати за вовком. Вовк став утікати попід плоти, але по дорозі набіг на вчителя, який вийшов з крісом, почувши крики й галас у селі. Він теж постріляв вовка, який всеж таки пустився далі втікати. Вовк вбіг крізь відчинені двері до шкільної кімнати та счинив чималий переполох серед шкільних дітей. На щастя важко ранений небавом здох, не накоївши вже ніякої шкоди.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЧИМ ХАТА БАГАТА...

Суддя: Чи обвинувачена признається, що кинула на пана Сеника деревляним тарелем і вдарила цим предметом його в голову?

Обвинувачена: Та не можу перечити...

Суддя: А чи обвинувачена знає, що було на цьому тарелі?

Обвинувачена: Був напис: „Чим хата багата, тим рада".

Жалібне засідання для вшанування памяти

БЛ. П. МІТРАТА ТИТА ВОЙНАРОВСЬКОГО.

Для вшанування памяти бл. п. о. Мітрата Тита Евгена Столобут де Войнаровського відбулося 22. лютого ц. р. в год. 13-ій в домівці Краєв. Госп. Товариства „Сільський Господар" у Львові Жалібне Засідання, в якому взяли участь: Члени Головної Ради і Дирекції та службовики Т-ва „Сільський Господар", представник рідні Покійного та представники: Гр.-кат. Митрополичої Капітули, Української Парляментарної Репрезентації, Українського Національно-Демократичного Обєднання, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, „Центросоюзу", „Маслосоюзу", „Народньої Торговлі", Центробанку, Земельного Банку Гіпотечного, Дієстра, Просвіти, Рідної Школи, Акц. Спілки Левинського, Українського Технічного Товариства, Карпатії, Т-ва „Праця", Центральної Адміністрації Митрополичих Дібр та представники преси.

Засідання відкрив урядуючий заст. голови Т-ва „Сільський Господар" інж. Ю. Мудрак, який у коротких словах подав заслуги Покійного. Память Покійного вшанували приявні вислуханням промови стоячи. Відтак голова віддав провід найстаршому віком През. д-р Костеві Левицькому. З черги д-р Е. Храпливий виголосив реферат про заслуги Покійного для українського народу, а зокрема для українських селян, як великого громадянського діяча, економіста, ученого і публіциста. Для вшанування памяти Покійного, свого довголітнього Голови Т-во „Сільський Господар" вирішило видати монографію Покійного та уфундувати стипендію для студіюючої української хліборобської молоді імени о. Мітрата Тита Войнаровського.

По устійненні порядку похорону предсідник закрив засідання.

*

В середу, в год. 5-ій пополудні зачнеться єрейський похорон о. Мітрата Войнаровського у святоюрській катедрі. В четвер, в год. 9-ій ранку в катедрі Служба Божа, потім в год. 11-ій похорон на Личаківський цвинтар.

———o———

Національні війська ввійшли до Теруелю.

Національні війська звідусіль окружили Теруель та заняли передмістя. Як повідомляє комунікат національного командування, в місті бороняться червоні лиш у кількох групах домів. Над містом дійшло до повітряних боїв.

25.000 ЧЕРВОНИХ ПОЛЯГЛО ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Авас подає, що підчас теперішніх боїв за Теруель згинуло 25.000 червоних. Червоне командування кинуло було на той відтинок свої найліпші війська, зате національне командування дуже щадить людський матеріял, тому старається осягнути перевагу технічними засобами та веде наступ без поспіху.

ЧЕРВОНІ ПОКИНУЛИ ТЕРУЕЛЬ.

БАРСЕЛЬОНА, ПАТ. Спеціяльний комунікат червоних військ стверджує, що червоні війська покинули Теруель

З промов українських послів у соймі.

ДЕРЖАВНІ МОНОПОЛІ ПОВИННІ КЕРМУВАТИСЯ ЗАСАДОЮ ГРОМАДСЬКОЇ І НАЦІОНАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Промова посла д-ра Романа Перфецького, виголошена на пленарному засіданні сойму 19-го лютого ц. р. при нарадах над буджетом монополів.

Державні монополі — говорив пос. Перфецький — які розходяться серед цілої людности, без уваги на вік, пол, віроісповідання та національність, там, де вони є джерелом праці і заробітку для загалу людности, де обертають свої прибутки на загально-громадські цілі, повинні кермуватися якнайпильніше засадою громадської та національної справедливости, засадою допускати до тих джерел доходу, які самі створюють, загал людности без уваги на віроісповідання і національність. А тимчасом так воно не є. У солянкових заведеннях та в заведеннях добування потасових солей не знаходять праці ані умові ані фізичні робітники української національности. Подібно мається справа і в тютюневих заведеннях. Єдина ділянка, де допускають українців — це плянтації тютюневого сиріваця, але й тут сьогоднішній стан ще не вдоволяючий.

Так само відчувається вже некорисний вплив нового закону з 9. квітня 1937. про продаж тютюневих виробів. Цей закон входить у життя щойно 1. березня ц. р. а вже є випадок, що Окружний Союз Кооператив в Коломиї не дістав концесії на тютюневу гуртівню. Цей Союз вніс подання за такою концесією спільно з коломийським союзом польських кооператив „Сполем", причому „Сполем" концесію дістав, а український Союз ні. Українські кооперативи, що належать до Окружного Союзу Кооператив в Коломиї дістали повідомлення, що мають побирати тютюневі вироби в коломийському відділі „Сполем". Така дійсність. А хібаж державному монополеві повинно залежати на тому, щоб його вироби розходилися якнайбільше, а це можливе тільки через українську кооперацію, що має сьогодні цілу сітку крамниць.

У звязку з сільним монополем бесідник поновлює домагання уruxомити нечинні солеварні на Підкарпатті, домагання, щоби українські кооперативи мали право на вільні склади соли та щоб тих складів було на нашій території більше. Що торкається тютюневого монополю, то бесідник домагається поширення тютюневих плянтацій на нашій території, бо дохід з тих плянтацій охоронить людність від загрожуючої їй нужди.

Обговорюючи спіртовий монополь пос. Перфецький торкнувся справи перешкод, які влада ставить статутовій діяльности українського протиалькогольного Т-ва „Відродження". Влада уважає акцію „Відродження" бойкотом монополів, тобто протидержавною акцією. Імпутуючи безпідставно цю акцію згаданій організації, влада ставить їй перешкоди у статутовій діяльности, а навіть розвязує філії. А терені східних воєвідств взагалі тих організацій не допускають та за кольпортажу видавництв цієї організації накладають високі адміністр. кари. Якби того роду бойкот істнував, інакше виглядала би сума продажі консумційного спірту в 1936. р., яка тепер перевищила кількість продажі цього спірту в 1928 р., тобто в році найкращої коньюктури. Той замір бойкоту підніс на буджетовій комісії пос. Вагнер. Дивує мене цей заміт, — говорить пос. Перфецький — бо признаючи дуже велику шкідливість алькоголю для людського здоровля навіть при невеликім спожиттю, не тільки протиалькогольні товариства, але також держави ведуть чи то субвенціонують живу протиалькогольну акцію. Робить це також і польська держава і в цьогорічному буджетовому прелімінарі є м. ін. вставлена також квота 580.400 золотих на боротьбу з алькоголізмом. Цю квоту віддадуть до диспозиції міністерства суспільної опіки, саме на цілі поборювання алькоголізму. Замість, щоб з цього фонду наше протиалькогольне Товариство „Відродження" дістало відповідну субвенцію на свою діяльність, діється те, що я вище згадав, що статутову діяльність цього товариства підтягають під поняття пропаганди протидержавного бойкоту. Діється це крім того в часі, коли, як ствердив п. референт, у воєвідствах південно-східних і східніх ще й досі людність уживає до пиття денатурат, а в деяких околицях навіть цілими громадами. Отже сьогодні якнайбільш вказана і конечна доцільна і якнайширша протиалькогольна діяльність товариства „Відродження".

„Щодо сірникового монополю, хоч треба привитати обнижку цін сірників і частинну корисну зміну умови з концерном Крюгера, як також обнижку штемпля на запальнички до одного золотого, то ця обнижка ціни сірників недостаточна, а ціна усталена на запальнички, які є лихі, за дорога".

Вкінці пос. Перфецький порушив ще справу числової льотерії. Кажучи, що треба би цю справу ближче розглянути, як один з засобів припинення спекуляційних ігор ріжного типу, що їх аранжують ріжні осібняки зпід темної звізди на ярмарках, торговицях, в поїздах, брамах домів і т. д. Діється це майже на очах влади.

———o———

ҐАНДІ ЗАНЕДУЖАВ.

ДЕЛЬГІ, ПАТ. Стан здоровля Ґандія погіршився так, що відкликали всі розмови, в яких він мав узяти участь.

НОВИНКИ.

— **МАСКАРАДА**, що мала відбутися 2. березня 1938, відкликана. 339

— **Пампушковий вечір.** Черговий показ куховарського курсу „Нової Хати", який відбудеться в четвер 24. ц. м., обіймає пампушки, перепліттанці й птисі. Початок в годині 6. Домівка клюбу Ринок ч. 39. Членам і гостям раді. 443

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 25. ц. м. в год. 7. вечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Ілярій Федейко доклад п. н.: „Українські шпиталі старого Львова". 436

— **„Дитина й дошкілля"** — це тема чергового реферату з циклю викладів про дошкільне виховання, на яку говорити буде п-і дир. Н. Дзерович-Литвиненко в четвер 24. лютого в год. 6. вечором у салі „Української Бесіди" у Львові. Т-во „Українська Захоронка" запрошує на цей виклад Вп. родичів, виховників та прихильників української дошкільної дітвори.

— **Дискусійна гутірка в „Молодій Громаді".** Дня 24-го ц. м. в год. 7-мій вечором відбудеться у Львові в „Молодій Громаді" дискусійна гутірка на тему: „Про клюбове життя". Гутірку зачне ред. Л. Лепкий. Вступ для членів Т-ва та учасників Клюбу.

— **Стефа Стадниківна перед мікрофоном.** В середу 23. ц. м. матимемо нагоду почути з львівської радіостанції відому нашу оперетково співачку Стефу Стадниківну. Вона виступить у словно-музичній ревії „Пеле-Меле", яку передаватимуть в год. 18.20—18.50. Хто знає, як чарує своєю піснею глядачів Стефа Стадниківна, хто бачив її у ролі Доллі чи Сілі, з яких вона створила незабутні креації, напевно сяде в той час до радіоапарату і скористає з того, щоб ще раз послухати її і в цьому радіовому концерті, в якому виступає ще з львівськими куплетами Е. Яськовський, Ф. Зандлер з калямбурами, Кроневський-Кавецьо з фортепіянами та Т. Серединський з акомпаніяментом.

— **Комісія Мови при Наук. Т-ві ім. Шевченка** повідомляє, що в суботу 26-го ц. м. в год. 6. веч. відбудеться засідання в бібліотеці Н. Т. Ш. присвячене питанню видання великого словника. Референти: М. Рудницький і В. Калинович.

— **Львівський Професійний Союз Артистів-Пластиків** улаштував презгарну виставу молодого маляря З. Валішевського, що передчасно помер. Вистава відчинена при пл. Марійській 9, І. п. від год. 11—15. щоденно. Гурток панів цього Союзу дав почин до „четвергових дискусій", в яких беруть участь члени Союзу та введені гості. Найближча дискусія 24-го ц. м. в год. 7-ій веч.

— **Львівська хроніка.** У крамницях „Трест" у Львові дійшло до страйку працівників на економічному тлі, які домагаються підвишки своїх голодових платень. Дирекція „Тресту" випхнула працю 80-ом працівникам, щоби зломити страйк. — 17-літня Іда К., гімназійна учениця, при вул. Краківській намагалася скінчити самогубством і тому напилася йодини. Ратункове поготівля відвезло її до шпиталю. — До помешкання адвоката д-ра К. Сенісона вло-

Домагаються висилки українських священників до Берези.

НАХАБНІ ВИМОГИ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЛЬВОВІ.

Заходом організації „Зажеве" у Львові відбулася минулого понеділка нарада представників польських суспільних організацій при участи делегатів „звйонзку легіоністів, стрільця, старшин резерви й організації польських купців та промисловців. Головний референт проф. Журавський виголосив обширний реферат, повторюючи всі закиди пос. Война ховського під адресою Митрополита Шептицького, гр.-кат. Церкви та духовенства. Референт сформулював вимоги польського громадянства до гр.-кат. Церкви ось так: 1) До гр.-кат. духовної семинарії можна приймати лише таких кандидатів, які не були карані за протидержавні виступи, бо досі — мовляв — там найрадше бачили б. старшин галицько-української армії;

2) Питомці гр.-кат. семинарії повинні бути під наглядом влади безпеки, бо — мовляв — підчас студій підготовляють їх до політичної праці і хто зпоміж них її не навчиться, того не висвячують;

3) Для поляків греко-католиків повинні бути окремі семинарії в усіх трьох дієцезіях у звязку з рухом дрібної ходачкової шляхти, що охоплює вже нині 120.000 осіб, які хочуть мати місце у гр.-кат. Церкві;

4) Слід у кожній гр.-кат. дієцезії призначити поляка єпископом-помічником;

5) На кожному єпископському престолі повинен засідати на переміну поляк і українець, бо щойно тоді буде повна рівноправність;

6) Платні гр.-кат. священникам повинні виплачувати лише скарбові уряди, а не єпископські консисторії;

7) В кожній більшій місцевости слід творити церкви з польськими богослуженнями і проповідями, а там, де є одна церква, відправляти богослуження по польськи, в кількости розмірній до числа польського населення гр.-кат. обряду;

8) Управильнити справу фондів з церковних дібр так, щоби гроші не йшли виключно на протипольську акцію. До здійснення цих вимог не треба змінювати конкордату, бо теперішній конкордат дає урядові широкі права. І так призначення єпископа мусить затвердити уряд, а парох може обняти парохію щойно за згодою старости. Лише шкільна влада користає дотепер зі своїх прав і усунула дотепер уже 160 гр.-кат. священників катехитів за протипольську акцію. В кількох випадках домагалися від єпископа перенесення парохів. Відкинено теж усі домагання висилати гр.-кат. священників до Берези за протидержавну діяльність. На сходинах вибрали окрему комісію, яка опрацює текст резолюцій для великого віча польського громадянства в цій справі.

До цих нахабних вимог (подаємо за „Ілюстрованим Експресом Вечорним" з 23. ц. м.), що їх висунули на згаданій нараді, всякі коментарі зайві.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

билися злодії і забрали машину до писання, золотий годинник і мужеське одіння, разом вартости 1.110 зол.

— Залізнича катастрофа під Станиславовом. На вузловій стації Хриплин недалеко Станиславова зударився в понеділок уночі товаровий поїзд з льокомотивою. Сім вагонів знищених, кондуктор Чижевський згинув. В одному з розбитих вагонів згинуло теж кількадесять штук худоби. Причиною катастрофи було зле наставлення зворотниці. Наслідком катастрофи залізничий рух був перерваний 8 годин. Тому міжнародні поїзди, що їхали зі Львова і з Чернівець мусіли вернутися, вимінявши пасажирів. На місце катастрофи приїхала судово-лікарська і спеціяльна комісія зі Львова під проводом сенд. Гроссера.

— Краєва хроніка. У Манаєві, підгаєцького повіту у газовому млині Константина Голембського з причини надмірного нагромадження газу в генераторі, тріс комин і завалився дах. Шкоди є на 500 зол. — У Саранчуках, пов. Бережани викрила поліція фабрику фальшивих 10-золотівок, які виробляв 28-літній Иосель Єгер. — У Рокітниці, пов. Ярослав у 1933. р. помер наслідком побоїв і рани, заданої кинжалом багатий господар Ст. Жовнір. Тепер Людвик Зайонц із Рокітниці на смертній постелі признався, що це він убив Жовніра і видав спільників. Двох поданих умираючим поліція арештувала.

— 1.000 зол. нагороди за схоплення Любінецького. За схоплення бандита Любінецького визначили борщівський і заліщицький старости 1.000 зол. нагороди, якого дотепер не вдалося схопити, хоч у погоні за ватагою Любінецького брало участь військо крім поліції. Одночасно адміністраційна влада пригадує населенню, що за захист і переховування членів ватаги Любінецького потягатиме до карно-судової відповідальности

— 12 шибениць. В окружних та апеляційних судах у Польщі є 12 справ, в яких оголошено присуди кари смерти. В усіх справах адвокати засуджених зголосили касації і справи розглядне ще Найвищий Суд у Варшаві. Слід згадати, що 11 присудів смерти видали суди за грабункові напади, а в одному випадку засуджено на кару смерти комуніста зі Столина за те, що виконував присуди партійного суду.

— 11 ветеринарів на розстріл. Суд автономної республики північної Осетії засудив на розстріл 11 ветеринарів за зорганізування масової пошести тварин. Підсудні призналися, що від 1932 р. до 1937 р. згинуло коло 90.000 штук рогатої худоби. Крім того призналися, що вели бактеріольогічну боротьбу з населенням, бо заражували тварини, призначені на заріз пошесними ведугами.

— Тяжке положення інвалідів. Положення воєнних інвалідів у Чехословаччині дуже важке. Статистичні дані кажуть, що 50 відсотків жебраків — це воєнні інваліди.

— „Золоте весілля" б. наслідника престолу. Шведська преса пригадує, що на днях князь і княжна Бернадоте святкуватимуть своє „золоте весілля". 50 років тому справа князя Бернадоте, який тоді був наслідником шведського престолу і звався князем Оскаром, була голосною на цілий світ. Рішуча постанова кн. Оскара у справі його подружжя з дамою з почоту королевої викликала не меншу сензацію, ніж шлюб б. короля Едварда VIII. з панею Сімпсон. Шведський престолонаслідник кн. Оскар волів зректися всіх прав до престолу, щоби лише міг одружитися зі своєю коханою Еббою Мунк. Кн. Оскар здійснив свій намір і з наслідника престолу став „паном Бернадоте". Одначе кн. Оскар ніколи не жалував свого сміливого кроку, бо його подружжя було і є дійсно щасливе. Подружжя мешкає постійно у Стокгольмі і платить комірне за своє помешкання, як інші сірі громадяни.

— Сфальшував 523 лікарські дипльоми. Слідчий суддя у Чернівцях ствердив, що герой голосної афери фальшування документів у Румунії Маневич, сфальшував 523 лікарські дипльоми.

— Катастрофа літака. У вівторок вранці розбився німецький комунікаційний літак „Юнкерс 52" недалеко Лювр у Франції. Літак згорів з пасажирами. Жандармерія і летунська влада з Ле Бурже веде слідство. Причиною катастрофи густа мрака.

— Безплатні кіна засобом пропаганди комунізму. У прикордонних зі Швайцарією французьких містах комуністи хопилися нової методи поширення комунізму між швайцарцями. Комуністи висвітлюють по кінах виключно большевицькі фільми військового і політичного життя Москви, пописи большевицьких летунів, обжинки у колхозах і т. д. На ці сеанси мешканці Швайцарії дістають запрошення від французьких соціялістів, які обіцюють цікавим вступ та їзду трамваями до кіна і назад до дому. Ось-так комуністи омотують своїми сітями бідніші верстви Швайцарії.

— Заборона практикувати чужинним лікарям. Директор стейту Порто Алегро в полудневій Бразилії відобрав право практики лікарям чужинцям, які ще не практикують 10 років. Число таких лікарів сягає 130, між ними є українці, німці, італійці, мадяри, москалі, жиди та один поляк. Покривджені лікарі відкликалися до суду.

— Таємне вбивство шофера. Коло мосту Севр у Парижі видобули зі Сени тіло 50-літнього шофера О. Чимеріна, при якому найшли кілька листів у російській мові. В одному з цих листів є таке речення: „Шкода, що не увійшли ми у взаємини з шофером таксівки, що стоїть перед костелом при вул. Дарі, бо ми дістали би інформації у справі схоплення ген. Міллера". Судовий лікар ствердив, що Чимеріна вдушили перед утопленням. На шиї мав шалик. Виходить, що Чимерін звів завзяту боротьбу перед смертю з напасниками, бо на його тілі і на ногах безліч синяків. Здогадуються, що шофера Чимеріна вбили тому, що він знав подробиці про схоплення Міллера.

— Ріжні вістки. В Будапешті арештували управу націонал-соціялістичної партії Салящіп. — В місцевости Дженін у Палестині напала озброєна ватага з 200 людей на урядові будинки. Військо розігнало напасників скорострілами, які скрилися в горах. Жертв у людях не було.

Відозви й комунікати.

ДВАЦЯТИЛІТТЯ КРЕМЯНЕЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Дня 14-го жовтня 1938. р. минає 20 літ від заснування кремянецької Української Гімназії.

Заснована у світлий момент української історії, кремянецька гімназія, як державна гімназія імени Івана Стешенка, що згинув трагічно у Полтаві від скритовбивчої руки ворога українського народу, за 20 минулих літ пройшла тернистий шлях. Серед ріжних несприятливих обставин і перешкод, внаслідок важкого матеріяльного положення гімназія увесь час змагалась за життя. Але дякуючи саможертвенній праці всього українського громадянства вона істнує та виконує своє величезне культурне завдання. Істнує як приватна гімназія Т-ва імени Лесі Українки з українською мовою навчання.

Сотні української молоді за минулі 20 літ закінчили у цій гімназії середню освіту, здали в ній матуру і добули спромогу продовжувати вищі студії. Ще більше молоді перейшло через мури гімназії, пробуючи власними силами здобути середню освіту. Чимало учнів кремянецької гімназії скінчило вищі студії та стало до корисної праці у ріжних ділянках рідного громадського життя.

Тому то ця гімназія була й усе далі залишається тим найціннішим духовим скарбом цілого українського громадянства, коло збереження та побільшення якого повинні згуртуватись всі, хто розуміє й цінить вагу і значіння рідної науки та культури для свого народу.

Громадський Комітет, складений із представників всіх українських організацій м. Кремянця та кремянецького повіту і з окремих представників українського громадянства, рішив відповідно відсвяткувати цей 20-літній ювилей гімназії, щоб на тому святі українське громадянство мало змогу ближче познайомитись з працею та досягненнями гімназії в науковій та виховній ділянці і разом з тим могло засвідчити свою близькість, прихильність та зрозуміння ваги й значіння огнища рідної культури.

Ювилейне свято гімназії відбудеться в осени 1938-го року. Про день, місце й порядок свята — буде своєчасне повідомлення. Але вже сьогодні Ювилейний Комітет запрошує все українське Громадянство, Громадські й Наукові Інституції взяти якнайчисленнішу участь у святі, щоб додати сили й підтримки працівникам і керманичам гімназії продовжувати шляхотну, велику й таку тепер важку та необхідну працю виховання кадрів освіченої, інтелігентної й здібної до творчої праці української молоді. А одночасно запрошує всіх прийти Ювилейному Комітетові з допомогою в уладженні свята, маніфестуючи свою прихильність до гімназії складками на дар гімназії, з нагоди її 20-ліття, та надсилаючи ріжні матеріяли (фотографії, статті і вістки про долю бувших учнів і учителів гімназії та ін.) до альманаха, який Комітет має на думці видати, та на виставу, що її Комітет улаштує в гімназії. Всі предмети, надіслані на вистави по використанні власники дістануть назад.

Привіти, матеріяли, а також грошеві складки на дар гімназії просимо слати на адресу: Кремянець, Українська Гімназія, зазначуючи на відтинку: „Дар Гімназії".

ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Петро Рощинський, голова
М-р Ол. Мельничук, секретар.

Дописи.

ГОРОДОК.

З діяльности товариств у Любіні Великім. Дня 2. м. м. відбулись установчі загальні збори Орлів та Орлиць КАУМ. Реферат виголосив о. д-р І. Цегельський. Вписалося 87 членів, у тому 37 дівчат. — Дня 9. м. м. відбулась академія в 900-ліття проголошення Пр. Д. Марії Царицею України. Реферат виголосив студ. богосл. І. Кадишевич, хором диригував студ. богосл. А. Цегель-

вилися злодії і забрали машину до писання, золотий годинник і мужеське одіння, разом вартости 1.110 зол.

— Залізнича катастрофа під Станиславовом. На вузловій стації Хриплин недалеко Станиславова зударився в понеділок уночі товаровий поїзд з льокомотивою. Сім вагонів знищених, кондуктор Чижевський згинув. В одному з розбитих вагонів згинуло теж кількадесять штук худоби. Причиною катастрофи було зле наставлення зворотниці. Наслідком катастрофи залізничий рух був перерваний 8 годин. Тому міжнародні поїзди, що їхали зі Львова і з Чернівець мусіли вернутися, вимінявши пасажирів. На місце катастрофи приїхала судово-лікарська і спеціяльна комісія зі Львова під проводом м.-к. Гроссера.

— Краєва хроніка. У Манаєві, підгаєцького повіту у газовому млині Константина Голембського з причини надмірного нагромадження газу в генераторі, тріс комин і завалився дах. Шкоди є на 500 зол. — У Саранчуках, пов. Бережани викрила поліція фабрику фальшивих 10-золотівок, які виробляв 28-літній Йоель Єгер. — У Рокітниці, пов. Ярослав у 1933. р. помер наслідком побоїв і рани, заданої книжалом багатий господар Ст. Жовнір. Тепер Людвик Зайонц із Рокітниці на смертній постелі признався, що це він убив Жовніра і видав спільників. Двох поданих умираючим поліція арештувала.

— 1.000 зол. нагороди за схоплення Любінецького. За схоплення бандита Любінецького визначили борщівський і заліщицький старости 1.000 зол. нагороди, якого дотепер не вдалося схопити, хоч у погоні за ватагою Любінецького брало участь військо крім поліції. Одночасно адміністраційна влада пригадує населенню, що за захист і переховування членів ватаги Любінецького потягатиме до карно-судової відповідальности

— 12 шибениць. В окружних та апеляційних судах у Польщі є 12 справ, в яких оголошено присуди кари смерти. В усіх справах адвокати засуджених зголосили касації і справи розглядне ще Найвищий Суд у Варшаві. Слід згадати, що 11 присудів смерти видали суди за грабункові напади, а в одному випадку засуджено на кару смерти комуніста зі Столина за те, що виконував присуди партійного суду.

— 11 ветеринарів на розстріл. Суд автономної республики північної Осетії засудив на розстріл 11 ветеринарів за зорганізування масової пошести тварин. Підсудні призналися, що від 1932 р. до 1937 р. згинуло коло 90.000 штук рогатої худоби. Крім того призналися, що вели бактеріольогічну боротьбу з населенням, бо заражували тварини, призначені на заріз пошесними недугами.

— Тяжке положення інвалідів. Положення воєнних інвалідів у Чехословаччині дуже важке. Статистичні дані кажуть, що 50 відсотків жебраків — це воєнні інваліди.

— „Золоте весілля“ б. наслідника престолу. Шведська преса пригадує, що на днях князь і княжна Бернадоте святкуватимуть своє „золоте весілля“. 50 років тому справа князя Бернадоте, який тоді був наслідником шведського престолу і звався князем Оскаром, була голосною на цілий світ. Рішуча постанова кн. Оскара у справі його подружжя з дамою з почоту королевої викликала не меншу сензацію, ніж шлюб б. короля Едварда VIII. з панею Сімпсон. Шведський престолонаслідник кн. Оскар волів зречися всіх прав до престолу, щоби лише міг одружитися зі своєю коханою Еббою Мунк. Кн Оскар здійснив свій намір і з наслідника престолу став „паном Бернадоте“. Одначе кн. Оскар ніколи не жалував свого сміливого кроку, бо його подружжя було і є дійсно щасливе. Подружжя мешкає постійно у Стокгольмі і платить комірне за своє помешкання, як інші сірі громадяни.

— Сфальшував 523 лікарські диплюми. Слідчий суддя у Чернівцях ствердив, що герой голосної афери фальшування документів у Румунії Маневич, сфальшував 523 лікарські диплюми.

— Катастрофа літака. У вівторок вранці розбився німецький комунікаційний літак „Юнкерс 52“ недалеко Люву у Франції. Літак згорів з пасажирами. Жандармерія і летунська влада з Ле Бурже веде слідство. Причиною катастрофи густа мряка.

— Безплатні кіна засобом пропаганди комунізму. У прикордонних зі Швайцарією французьких містах комуністи хопилися нової методи поширення комунізму між швайцарцями. Комуністи висвітлюють по кінах виключно большевицькі фільми військового і політичного життя Москви, пописи большевицьких летунів, обжинки у колхозах і т. д. На ці сеанси мешканці Швайцарії дістають запрошення від французьких соціялістів, які обіцюють цікавим вступ та їзду трамваями до кіна і назад до дому. Ось-так комуністи омотують своїми сітями бідніші верстви Швайцарії.

— Заборона практикувати чужинним лікарям. Директор стейту Порто Алегро в полудневій Бразилії відобрав право практики лікарям чужинцям, які ще не практикують 10 років. Число таких лікарів сягає 130, між ними є українці, німці, італійці, мадяри, москалі, жиди та один поляк. Покривджені лікарі відкликалися до суду.

— Таємне вбивство шофера. Коло мосту Севр у Парижі видобули зі Сени тіло 50-літнього шофера О. Чимеріна, при якому найшли кілька листів у російській мові. В одному з цих листів є таке речення: „Шкода, що не увійшли ми у взаємини з шофером таксівки, що стоїть перед костелом при вул. Дарі, бо ми дістали би інформації у справі схоплення ген. Міллера“. Судовий лікар ствердив, що Чимеріна вдушили перед утопленням. На шиї мав шалик. Виходить, що Чимерін звів завзяту боротьбу перед смертю з напасниками, бо на його тілі і на ногах безліч синяків. Здогадуються, що шофера Чимеріна вбили тому, що він знав подробиці про схоплення Міллера.

— Ріжні вістки. В Будапешті арештували управу національ-соціялістичної партії Саляшія. — В місцевости Дженін у Палестині напала озброєна ватага з 200 людей на урядові будинки. Військо розігнало напасників скорострілами, які скрилися в горах. Жертв у людях не було.

Домагаються висилки українських священників до Берези.

НАХАБНІ ВИМОГИ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЛЬВОВІ.

Заходом організації „Зажевє“ у Львові відбулася минулого понеділка нарада представників польських суспільних організацій при участи делегатів „звйонзку легіоністів, стшельца, старшин резерви й організації польських купців та промисловців. Головний референт проф. Журавський виголосив обширний реферат, повторяючи всі закиди пос. Войцеховського під адресою Митрополита Шептицького, гр.-кат. Церкви та духовенства. Референт сформулював вимоги польського громадянства до гр.-кат. Церкви ось так: 1) До гр.-кат. духовної семинарії можна приймати лише таких кандидатів, які не були карані за протидержавні виступи, бо досі — мовляв — там найраднше бачили б. старшин галицько-української армії;

2) Питомці гр.-кат. семинарії повинні бути під наглядом влади безпеки, бо — мовляв — підчас студій підготовляють їх до політичної праці і хто споміж них її не навчиться, того не висвячують;

3) Для поляків греко-католиків повинні бути окремі семинарії в усіх трьох дієцезіях у звязку з рухом дрібної ходачкової шляхти, що охоплює вже нині 120.000 осіб, які хочуть мати місце у гр.-кат. Церкві;

4) Слід у кожній гр.-кат. дієцезії призначити поляка епископом-помічником;

5) На кожному епископському престолі повинен засідати на переміну поляк і українець, бо щойно тоді буде повна рівноправність;

6) Платні гр.-кат. священникам повинні виплачувати лише скарбові уряди, а не епископські консисторії;

7) В кожній більшій місцевости слід творити церкви з польськими богослуженнями і проповідями, а там, де є одна церква, відправляти богослуження по польськи, в кількости розмірній до числа польського населення гр.-кат. обряду;

8) Управильнити справу фондів з церковних дібр так, щоби гроші не йшли виключно на протипольську акцію. До здійснення цих вимог не треба змінювати конкордату, бо теперішній конкордат дає урядові широкі права. І так призначення епископа мусить затвердити уряд, а парох може обняти парохію щойно за згодою старости. Лише шкільна влада користає дотепер зі своїх прав і усунула дотепер уже 160 гр.-кат. священників катехитів за протипольську акцію. В кількох випадках домагалися від епископа перенесення парохів. Відкинено теж усі домагання висилати гр.-кат. священників до Берези за протидержавну діяльність. На сходинах вибрали окрему комісію, яка опрацює текст резолюцій для великого віча польського громадянства в цій справі.

До цих нахабних вимог (подаємо за „Ілюстрованим Експресом Вечорним“ з 23. ц. м.), що їх висунули на згаданій нараді, всякі коментарі зайві.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Відозви й комунікати.

ДВАЦЯТИЛІТТЯ КРЕМЯНЕЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Дня 14-го жовтня 1938. р. минає 20 літ від заснування кремянецької Української Гімназії.

Заснована у світлий момент української історії, кремянецька гімназія, як державна гімназія імени Івана Стешенка, що згинув трагічно у Полтаві від скритовбивчої руки ворога українського народу, за 20 минулих літ пройшла тернистий шлях. Серед ріжних несприятливих обставин і перешкод, внаслідок важкого матеріяльного положення гімназія увесь час змагалась за життя. Але дякуючи саможертвенній праці всього українського громадянства вона істнує та виконує своє величезне культурне завдання. Істнує як приватна гімназія Т-ва імени Лесі Українки з українською мовою навчання.

Сотні української молоді за минулі 20 літ закінчили у цій гімназії середню освіту, здали в ній матуру і добули спромогу продовжувати вищі студії. Ще більше молоді перейшло через мури гімназії, пробуючи власними силами здобути середню освіту. Чимало учнів кремянецької гімназії скінчило вищі студії та стало до корисної праці у ріжних ділянках рідного громадського життя.

Тому то ця гімназія була й усе далі залишається тим найціннішим духовим скарбом цілого українського громадянства, коло збереження та побільшення якого повинні згуртуватись всі, хто розуміє й цінить вагу і значіння рідної науки та культури для свого народу.

Громадський Комітет, складений із представників всіх українських організацій м. Кремянця та кремянецького повіту і з окремих представників українського громадянства, рішив відповідно відсвяткувати цей 20-літній ювилей гімназії, щоб на тому святі українське громадянство мало змогу ближче познайомитись з працею та досягненнями гімназії в науковій та виховній ділянці і разом з тим могло засвідчити свою близькість, прихильність та зрозуміння ваги й значіння огнища рідної культури.

Ювилейне свято гімназії відбудеться в осени 1938-го року. Про день, місце й порядок свята — буде своєчасне повідомлення. Але вже сьогодні Ювилейний Комітет запрошує все українське Громадянство, Громадські й Наукові Інституції взяти якнайчисленнішу участь у святі, щоб додати сили й підтримки працівникам і керманичам гімназії продовжувати шляхотну, велику й таку тепер важку та необхідну працю виховання кадрів освіченої, інтелігентної й здібної до творчої праці української молоді. А одночасно запрошує всіх прийти Ювилейному Комітетові з допомогою в уладженні свята, манифестуючи свою прихильність до гімназії складками на дар гімназії, з нагоди її 20-ліття, та надсилаючи ріжні матеріяли (фотографії, статті і вістки про долю бувших учнів і учителів гімназії та ін.) до альманаха, який Комітет має на думці видати, та на виставу, що її Комітет улаштує в гімназії. Всі предмети, надіслані на вистави по використанні власники дістануть назад.

Привіти, матеріяли, а також грошеві складки на дар гімназії просимо слати на адресу: Кремянець, Українська Гімназія, зазначуючи на відтинку: „Дар Гімназії“.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Петро Рощинський, голова

М-р Ол. Мельничук, секретар.

Дописи.

ГОРОДОК.

З діяльности товариств у Любіні Великім. Дня 2. м. м. відбулись установчі загальні збори Орлів та Орлиць КАУМ. Реферат виголосив о. д-р І. Цегельський. Вписалося 87 членів, у тому 37 дівчат. — Дня 9. м. м. відбулась академія в 900-ліття проголошення Пр. Д. Марії Царицею України. Реферат виголосив студ. богосл. І. Калиновит, хором дириґував студ. богосл. А. Цегель-

…ський. На програму складалися: хорові точки, декламації та інсценізація. Саля була виповнена по береги. — Дня 7. лютого відбулась академія в нагоди роковин бою під Крутами. У програмі хорові точки та декламації. Реферат виголосив п. Ліс, хором диригував п. Андрушко. — Дня 13. лютого лікар д-р Чвартацький виголосив протиалькогольний реферат. Всі ці імпрези уладила читальня „Просвіти".

ТОВМАЧ.

Повітова анкета секцій господинь при кружках „Сільського Господаря" в Товмачі. Дня 6. ц. м. відбулася в Товмачі повітова анкета секцій господинь, зорганізованих при поодиноких кружках Т-ва „Сільський Господар". Анкета дала доказ, що нашому жіноцтву не чужі питання сільсько-господарської культури та всіх інших наших економічних надбань. Мала саля новозбудованої складниці ОСУК ледви помістила понад 160 делегаток, які, не зважаючи на погану погоду й товмацькі болота, прибули в дуже поважній скількости. Зїзд відкрив голова філії Т-ва „Сільський Господар" у Товмачі дир. Іван Тоган, який привитав делегатів і представницю Головного Т-ва та пояснив ціль і значення зїзду. Від ОСУК у Станиславові привитав зїзд голова Надз. Ради інж. В. Дудка, радіючи, що саля нової складниці ОСУК може гостити такий численний зїзд українського жіноцтва в Товмачі. Поза тим одиноким привітом, що своїм змістом і формою зробив помітне враження, інших привітів не було. Після того прийшла до голосу делегатка Головного Т-ва д-р Х. Кононенко, яка виголосила обширний реферат про потребу й завдання секцій господинь, що мають стати майбутнім бастіоном кращого і раціональнішого господарювання нашого села. Як друга прелегентка прийшла до голосу п. Ірина Павликовська, якої реферат мав більше практичний характер та обмежувався до вказівок, як переводити економічну експльоатацію земель над Дністром. Крім того говорив ще про збутові справи збутовий референт ОСУК у Станиславові інж. Ст. Романюк. Над обома рефератами виявлялася коротка дискусія. Анкета тягнулася 3 години та виказала дбайливу організацію, що є чималим успіхом філії Т-ва „С. Г." у Товмачі і дає нам ще один доказ, що філія поступила правильно, приймаючи для справ домашнього господарства інструкторку п. Віру Гончаренко, яка в короткому часі зуміла наладнати якслід організацію жіноцтва в повіті. Зїзд закінчився відспіванням національного гимну.

БЕЛЗЧИНА.

Свято Крут. Ювилейний рік — 70-ліття істрування Т-ва „Просвіта" у Белзчині почався Святом Молоді у 20-ліття бою під Крутами. Так величаво Белзчина ще не святкувала тих роковин. Повітовий Ювилейний Комітет у Белзі вже завчасу доручив місцевим комітетам якнайдбайливіше підготовити Свято Молоді. Програма була розложена на два дні. В суботу, 29-го січня молодь приступила до св. Тайн, а все громадянство взяло участь у торжественних богослуженнях. По богослуженнях або вечором відбувалися святочні реферати або академії. Цілий день молодь постила. Де богослуження не могли відбутися в суботу (напр. у дочерних церквах), там вони відбулися в неділю 30. січня і того дня молодь приступала до св. Тайн. В неділю теж відбувалися реферати та академії. У багатьох селах в суботу відбулися тільки реферати, а в неділю відбулися академії з багатими програмами. Загально кажучи, свято Крут випало імпозантно. Масове приступлення молоді до св. Тайн, масова участь громадян у богослуженнях та академіях, все те зробило велике враження. Факт, що в одному чи двох днях ціла Белзчина так величаво відсвяткувала крутянські роковини замітно підбадьорив загал громадянства після репресій по випадках, що трапились на Петра і Павла в Сокалі. Підчас богослужень церкви були так переповнені, що багато людей стояло на дворі. Те саме можна сказати про участь у рефератах та академіях. Не було випадку, щоби навіть просторі читальняні салі помістили учасників святочних імпрез, хоча виділи строго придержувалися принципу, що в імпрезах можуть брати участь тільки члени, з огляду на брак дозволів на прилюдні свята. У деяких місцевостях велике враження зробила збірна присяга на вірність Ідеї Лицарів з-під Крут та високопатріотичні проповіді священиків. Реферати та програми академій були уложені відповідно до місцевих обставин та сил. Були скромні, але були і такі багаті, що їх не повстидалося би людне місто. Всюди видно було дбайливість та глибокий пієтизм до крутянського чину.

День Полеглих під Белзом. Чергова вдатна повітова імпреза Белзчини — це був День Полеглих у 19-ті роковини боїв за Белз. Цеошою точкою програми була торжественна Служба Божа, з відповідною проповіддю і панахида. Простора парохіяльна церква вщерть заповнилася місцевим міщанством та селянством округи. Багато людей з браку місця стояло під церквою і на вулиці. В 10-ій год. почалася жалібна Служба Божа. При престолі стануло чотирьох священиків, а двох перед іконостасом диаконувало. Целебрував о. кан. Гарасовський, парох Себечова. Чорні ризи священиків та жалібні напіви місцевого хору надавали богослуженню спеціяльно врочистого характеру. Треба згадати, що шістьох священиків не могло станути до соборної Служби Божої, бо мусіли цілий час сповідати все ще напливаючих вірних. При кінці Служби Божої гарну проповідь виголосив о. Іванець, парох Куличкова. По Службі Божій відправили панахиду за Полеглих. На місці тетраподи стояла символічна могила у зелені. Над могилою березовий хрест прибраний національними прапорами. Церква була така переповнена, що священики ледви протиснулися до могили. Довкруги могили стануло 11 священиків: о. дек. І. Гела як целебрант, о. Голічек, о. Худик, о. Жук, о. Мещинський, о. Медицький, о. Ковшевич, о. Гарасовський, о. Матюх, о. Олійник, о. Іванець. Могутнім сприлеським „Вічная память" закінчилася панахида. На кінець тієї церковної частини місцевий хор відспівав „У дні пари" і „Боже Великий". Після богослуження учасники пішли до салі „Народнього Дому", де відбулася академія. В одній хвилині саля наповнилася по береги. Багато людей стояло під дверима і вікнами. На програму академії зложилися: промова, хорові точки і декламації. Трошки більше дбайливости при виконанні програми — а академія була би залишила таке саме гарне враження, як богослуження. Свято організувала Філія Т-ва Охорона Воєнних Могил у Белзі.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори чит. „Просвіти" у Книгинині-Кольонії відбулися минулого тижня. Збори викликали велике зацікавлення так, що салю читальні щільно виповнили члени. Збори відкрив голова п. Березовський, витаючи всіх присутніх, зокрема гостей з міста. Присутні вшанували повставанням з місць память померших членів. З черги на внесок п. Березовського приявні надали заслуженому просвітянському діячеві та довголітньому голові станиславівської філії „Просвіти" д-рові Юліянові Олесницькому почесне членство. Після того принято протокол з попередніх Заг. Зборів. Опісля складав звіт голова п. Березовський. З нього присутні довідалися, що читальня в 29. році свого іструвания має 171 членів. Загальне майно читальні: понад 15.000 зол. Читальня не має ніяких довгів і щойно належиться їй від громадян ще 1020 зол. як субскрибовані датки. Виділ сплатив 5,000 зол. довгу. Дуже відчувають члени відсутність театральної салі, до будови якої мусить читальня приступити в найближчих роках. Покищо читальня буде користати із салі оо. Василіян, що прихильно ставляться до завдань „Просвіти". Із секретарського звіту довідалися зібрані, що виділ відбув 20 засідань і скликав 3 ширші сходини. В діловому році вступило 59 нових членів. Звіт скарбника дир. Петрицького виявив, що читальня оперувала поважними квотами. Загальний прихід сягав 11.068.92 зол., розхід 11,000.19 зол., готівка в касі 49.73 зол., разом з вкладками банковими 599.05 зол. Зі звіту бібліотекарки виходить, що число томів зросло з 467 у минулому році на 506. Зросло теж число читачів з 36 на 57, як теж прочитаних книжок з 646 на 976. Пересічно випадає 18 книжок на одного члена. З господарського звіту п. Савчака виходить, що майно читальні сягає 15.300 зол. В діловому році збільшилася гардероба амат. гуртка, до чого у великій мірі причинилась ідейність членів, що даром шили строї. Аматорський гурток не міг якслід розвинути діяльности, бо нема театральної салі. Саля оо. Василіян, з якої гурток до часу вибудування власної буде користати, ще не віддана до ужитку. Гурток приготовив кілька вистав, які в літі виставить по довколичних селах. З черги на внесок контр. комісії присутні признали уступаючому виділові абсолюторію. По довшій дискусії вибрано новий виділ у такому складі: голова п. К. Швець, заст. голови п. Борисюк, секретар п. Смеречинська, скарбник дир. Петрицький, господар п. Верхола, член п. Филипович, заступники: пп. Качанівський, Яник і Попель Ів. До Контр. Комісії ввійшли пп.: Долішна, Гречанюк і Подолик. Побажатиб новому виділові, щоб щасливо зреалізував намічені пляни, щоб вибраний комітет, ще цього року розпочав будову власної театральної салі.

Загальні Збори „Учительської Громади" відбулися мин. тижня; на них вибрано новий виділ у минулорічному складі з проф. Лепким М. як головою. **Б. Л.**

Спорт.

КОМУНІКАТ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Карпатський Лещетарський Клюб у порозумінні з Головним Виділом „Просвіти", при співучасти запрошених Товариств і Організацій уладжує в днях 26. і 27. ц. м. **великі лещетарські змагання з нагоди ювилейного року „Просвіти".** Ці змагання відбудуться у 8 конкуренціях. Дальші подробиці і програму змагань подамо в чергових комунікатах. **Рада К. Л. К.**

МЕТЧ УКРАЇНА — КРАКОВІЯ ВІДЛОЖЕНИЙ НА НЕДІЛЮ.

Хоч на мурах уже появилися афіші, що рекламують метч **Україна — Краковія** у четвер 24. ц. м., Україна дістала сьогодні (у вівторок 22.) телеграму від Гакейового Союзу у Варшаві з дорученням **переложити гакейовий метч за мистецтво Польщі на неділю 27. ц.м.**

Отже заповіджений метч **не відбудеться в четвер, лиш у неділю,** мабуть у 7. год. вечором. Про дальші зміни повідомимо у свій час. Ледви чи Варшаві ці вічні перекладання вийдуть на користь, бо до неділі готово не стати леду...

МИСТЕЦТВА ЧЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

Друга неділя мистецтв Чеської Державної Ліги принесла деякі сензації. Найбільшою сензацією була програна Спарти зі Шлеською Остравою. Вислідн минулої неділі були такі: Шлеська Острава — Спарта 3:2; Братислава — Вікторія Пльзень 3:2; Пардубиці — Простейов 2:2; Славія — Кладно 6:0; Жідениць — Наход 5:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Наталена Королева: ПРЕДОК. Повість. Бібліотека „Дзвонів" ч. 22. Львів 1937. Стор. 148, 8°

Омелян Кніт: ШІСТЬ ВКАЗІВОК, оповідання. Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів 1937. Стор. 32, ф. 16°.

Омелян Кніт: ЯК ЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ й інші оповідання. Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів, 1937. Стор. 32 ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЕКОНОМІЧНИЙ СЕМІНАР при Українському Науковому Інституті. Ч. 3. Праця Семінару в 1936-37 р. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава 1937

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Виходить двічі в місяць. Рік VII. Ч. 2. Львів. Зміст: Український шкільний плебісцит в 1937 році. — О. Цегельська: Поцілунок (фейлетон). — Педагогічна виставка. — Загрова Рідній Школі. — Д-р П. Біланюк: Значіння дитинства в житті людини. — В. Кузьмович: Друга фаза шкільного плебісциту. — Посмертні згадки. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

РІДНА ШКОЛА. Ч. 3. Зміст: Великі нагороди для передплатників журналу Р. Ш. — Перед Загальним Зїздом Р. Ш. — М. Угрин-Безгрішний: Григорій Цеглинський, спомин учня (фейлетон). — Не наражуйте Кружків Р. Ш. на розвязування. — Осяги Р. Ш. в числах. — Намічена праця Р. Ш. в 1938 р. — Експонати на Педагогічну Виставу. — Ювилейне свято „Української Школи" в Чернівцях. — Комунікат у справі відкликів на останні оречення шкільних інспекторатів. — Курс провідників рідношкільної праці в Самборі. — Посмертні згадки. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Рік II. Ч. 1 (11). Січень 1938. Стрий. Зміст: „Українська Музика" у 1938 р. — Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVII ст. — Д-р З. Лисько: Іван Лаврівський (1822—1878). — Д-р В. Витвицький: Святкування 25-ліття смерти М. Лисенка. — Роман Савицький: Святочний концерт у Львові у 25-ліття смерти М. Лисенка. — Загальні Збори і пресова конференція СУПРОМ-у. — Василь Барвінський і Роман Савицький: Рецензії. — Українські радієві авдиції. — Посмертні згадки. — Від Редакції.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Місячник. Рік XIV. Ч. 1. Січень 1938. Львів. Зміст: З новим роком. — Залізна потреба. — Будова водної електрівні в Рожнові. — Радіо в 1937.1938 р. — В одній фабриці (репортаж). — Техніично-господарський огляд. — Звіти, рецензії.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований місячник призначений для поширення, почитання й набожества Пресв. Діви Марії. Рік III. Ч. 1. Січень 1938. Львів.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник XLI. Ч. 1.-за січень; ч. 2 за лютий 1938. Жовква.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволена.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Іван Вовкульський".

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.

Театр Рімнородностей:

Середа 23. II. год. 7.30 „Димок з карт".
Четвер 24. II. год. 7.30 „Димок з карт".
Пятниця 25. II. год. 7.30 „Димок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:
23. II. Отаман Пісня.
24. II. Довбуш.
З Турки іде театр до Самбора.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

БІБРКА:
23. II. Пісня Бескиду.
24. II. Гетьман Полуботок.
25. II. Мазепа.

СТРІЛИСЬКА:
26. II. Маруся Богуславка.
27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок.
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільм.
АТЛЯНТИК: „Царський кур'єр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Злочин і кара"; Пат і Паташон у раю".
ҐРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Калі Наг".
КАСИНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комедія).
КОПЕРНИК: „Корабель невільників".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжя" (Мек Ляглен).
МЕТРО: „Кроваві перли", „Королева танцю".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Димша).
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Варвара Радзивилівна".
ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі".
РАЙ: „Я збрехала".
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".
СВІТ: „Проміння загадки", „Ексцентрична жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Князь Іко" (Соня Геніє), „Летунчайдухів".
УТІХА: „Замаскований ідеаль" (Кен Майнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Пікін. Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Котича мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий рецітаьл; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні настрої в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вч'мся говорити; 16.15 Сальон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виклад про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.30 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Гнат Фрідман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель-Мель" словно-муз. ревія з участю Стефи Стадниківної; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У кигтях мандатаря, епізод із пов. Е. Павловського „Курнава"; 19.20 Вармійські та мазурські нар. пісні, хор; 19.35 Новочасне знахарство; 20.00 Китиця оперетов, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Мінца, форт.; 21.45 Що це таке поезія, діяльог; 22.05 Танц. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Четвер, 24. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. поранок для дітей; 11.40 Оперові арії, Фіядя сопр., Гадефі барит., з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Лями „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика в молодю; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Вихові традиції; 17.15 Концерт „Ди фліт стріт квайр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лещетарських мистецтв світу у Лягті; 18.10 Американка у своїм гнізді; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя звірів"; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий диліжанс" Пері Клетнера (Мадярщина); 19.58 Промова повновласного мін. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. денник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар. капеля, манд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Еміль і детективи"; 11.45 Твори А. Лядова з пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Глазунов із пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Мосаль-Чайковського в супр. форт.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу З. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор із Вольштина" гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байрайту: Федичковська сопр., Карпатський баритон і діяльоги; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоза з пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Двоєпія про зиму" Генр. Збежховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Венет" ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика з пл.; 19.40 Лещетарські змагання в Лягті; 20.00 Концерт присвячений творам Легара; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.10 Танц. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор. 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Цит. музика. 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, „Копелія" балет Деліба; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат. 17.15 18.00 Сучасна австр. музика. 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія. 22.15 Спів; ПРАГА 14.00 Солісти. 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани. 22.15 „Пісні зимових ночей" Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 На паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні. 21.00 22.00 23.00 „Ловці перел" оп. Візета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осуджения Фавста" оп. Берліоза. 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга. 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цит. музика. 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Догнанія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт. 17.15 Сонати на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зеца, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кнаба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо" оп. Вітадіні; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 „Мембо" муз. лєґ., 22.00 Форт. рецітаьл Шалфус-Бонін; СОФІЯ 19.00 Спів, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рену" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички. 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛГОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Солісти, 19.25 „Валь у зоо" розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії, 20.10 21.00 „Зузанина тайна" інтермецо Вольф.-Ферарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання нар. соціялізму; Середнявський замок, Музика з пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЄН 22.00 23.00 24.00 „Віденки" оп. О. Штравса; ПРАГА 16.10 Оперетові мельодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт Прокофієва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Бру'ль" драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетові мельодії.

Радіокутик.

НАВЧАННЯ ЧУЖИХ МОВ В ІТАЛІЙСЬКОМУ РАДІО.

Італійське радіо подає низку курсів чужих мов, при чому на перше місце висуває курс німецької мови та амгарійської, найбільш поширеної мови в Абісинії. Крім цього лекції англійської та французької мови.

ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ В РАДІО.

В найближчому часі подасть ББЦ. незвичайно цікавий програмовий експеримент, зрадіофонізовану звукову частину найкращих звукових фільм. Німецька радіостанція в Гамбурзі перевела недавно таку пробу, подаючи радіофонізацію звукової фільми „Лилик". Британське радіо опрацювало англійську фільму „Панове у циліндрах" та німецький „Конгрес танцює". Ці зрадіофонізовані фільми подаватимуть як одногодинні слуховища, які причиняться до збагачення радіових програм.

БІРЖА.

Львів, 22 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·39 88·35, Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 295·65—293·90, Франки фр. 17·45—17·18, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв. 133·13—132·5. Корони шв. 136·34—135·35. Ліри італ. 21·80—20·90, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 93·00 — 94·00 Шилінги австр. 99·50—97·00, Тель Авів 26·20 25·95. Марки нім. срібні 116·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 111·00 Цукор 36·0 Вугіль 30·75, 31·00, Лільпоп 61·75. Модзеїв 14·00, Островець 55·50, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·50, Габербуш 45·00.

Тенденція слабша.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв. 1 ем. 81·75 серія 82·00, 3 пол. інв. 2 ем. 82·00, серія некот. 5. конверс. 68·25 прем. дол. 42·63, 4 консол. 66·75

ЦІНИ „МЯСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(кіпа копа) . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложила Вп. Родина Феддеїв Львів 20 зол. замість вінця на домовину бл. п. Ковальцевої Марії.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 450.—
Остання сторінка 1/2 . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ОГОЛОШЕННЯ

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Ґалянтерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саляманда.

Театри.

Великий Театр:

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія“. Для молоді недозволене.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Пан Йовіяльський“.

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож“ прем'єра.

Театр Рівнородностей:

Середа 23. II. год. 7.30 „Дімок з карт“.
Четвер 24. II. год. 7.30 „Дімок з карт“.
Пятниця 25. II. год. 7.30 „Дімок з карт“

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:
23. II. Отаман Пісня.
24. II. Довбуш.
З Турки їде театр до Самбора.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

БІБРКА:
23. II. Пісня Бескиду.
24. II. Гетьман Полуботок.
25. II. Мазепа.

СТРІЛИСЬКА:
26. II. Маруся Богуславка.
27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок.
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурев'й“ екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр“ на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Злочин і кара“; Пат і Паташон у раю“.
ҐРАЖИНА: „Знахар“.
ЕВРОПА: „Каля Наґ“.
КАСІНО: „Роберт і Бертрам або Два злодії“ (комедія).
КОПЕРНИК: „Корабель невільник'в“.
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа“ (Мек Ляглен).
МЕТРО: „Кроваві перли“. „Королева танцю“
МІРАЖ: „Невдачник“ (Ал. Димша).
МУЗА: „Коли цвіте бузок“.
ПАКС: „Варвара Радивилівна“.
ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі“.
РАЙ: „Я збрехала“
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна“.
СВІТ: „Проміння загладн“. „Ексцентрична жінка“.
СТИЛЕВЕ: „Лише ти“ та ревія.
ТОН: „Князь Іко“ (Соня Геніє), „Лет очайдухів“.
УТІХА: „Замаскований їздець“ (Кен Майнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Моє щастя це ти“ (Вен. Джін', Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріяцька 5).
„Царгород“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Голяндія“.

Зол. 2'50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Ґрінберга,** Сикстуська 4.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

5.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Котяча мама“, Нар. пісеньки; 11.40 Органовий рецітал; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газета в українській мові; 13.55 Патріотичні настрої в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Голови до позолоти“, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сельон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.50 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Ігнат Фрідман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель.-Мель“ словно-муз. ревія з участю Стефи Стадниківної; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У кигтях мандатаря, епізод із пов. Е. Павловського „Курнява“; 19.20 Вармійські та мазурські нар. пісні, хор; 19.35 Новочасне знахарство; 20.00 Китиця оперетов, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Міша, форт.; 21.45 Що це таке поезія, діяльог; 22.05 Танк. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Четвер, 24. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. поранок для лучнів; 11.40 Оперові арії, Фанели сопр., Гадефі барит., з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Лями „Голови до позолоти“. Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика в молоді; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виховні традиції; 17.15 Концерт „Ди флїт отріт квайр“; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лещетарських мистецтв світу у Лягті; 18.10 Американка у своїм клюбі; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя звірів“; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий диліжанс“ Пері Клетнера (Мадярщина); 19.58 Промова повновласного мін. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. денник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар.капеля, манд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Еміль і детективи“; 11.45 Твори А. Лядова з пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Глязунов із пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Москаль-Чайковського в супр. форт; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу З. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лями „Голови до позолоти“, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор із Вольштина“ гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байрайту: Фединковська сопр., Карпатський баритон і діяльоги; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоза з пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Двоєція про зиму“ Генр. Збєжховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет“ ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика з пл.; 19.40 Лещетарські змагання в Лягті; 20.00 Концерт присвячений творам Легара; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник. Актуальна гутірка; 22.10 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор. 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика. 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканя, „Копелія“ балет Деліба; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна австр. музика. 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія. 22.15 Спів; ПРАГА 14.00 Солісти, 19.30 20.00 21.00 „Тайна“ оп. Сметани, 22.15 „Пісні зимових ночей“ Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 На паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Ловці перел“ оп. Бізета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осудження Фавста“ оп. Берліоза, 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга. 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика. 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Доґнанія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сонати на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зена, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кнаба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо“ оп. Віталіні; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник“ комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Мембо“ муз. авд. 22.00 Форт. рецітал. Шалфус-Бокі; СОФІЯ 19.00 Спів. 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рену“ оп. Ваґнера (III. і IV. дія).

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички. 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛГОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Солісти, 19.25 „Баль у зоо“ розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії. 20.10 21.00 „Зузаннина тайна“ інтермецо Вольф-Феррарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання нар. соціялізму; Середнянський замок. Музика з пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЄН 22.00 23.00 24.00 „Віденки“ оп. О. Штравса; ПРАГА 16.10 Оперетові мельодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт Прокофієва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Бруїль“ драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетові мельодії.

Радіокутик.

НАВЧАННЯ ЧУЖИХ МОВ В ІТАЛІЙСЬКОМУ РАДІО.

Італійське радіо надає низку курсів чужих мов, при чому на перше місце висуває курс німецької мови та амгарійської, найбільш поширеної мови в Абісинії. Крім цього лекції англійської та французької мови.

ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ В РАДІО.

В найближчому часі подасть ББЦ. незвичайно цікавий програмовий експеримент, зрадіофонізовану звукову частину найкращих звукових фільм. Німецька радіостанція в Гамбурзі перевела недавно таку пробу, подаючи радіофонізацію звукової фільми „Лилик“. Британське радіо опрацювало англійську фільму „Панове у циліндрах“ та німецький „Конгрес танцює“. Ці зрадіофонізовані фільми надаватимуть як одногодинні слуховища, які причиняться до збагачення радієвих програм.

БІРЖА.

Львів, 22 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·30 88·35, Долари американські 5·26·50, 5·24·00 Долари канад. 5·26·00—5·23·50. Фльорени гол. 295·65—293·90, Франки фр. 17·48 — 17·18, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв. 133·13—132·35. Корони шв. 136·34—135·35. Ліри італ. 21·80—20·90, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 99·00 — 94·00 Шилінги австр. 99·30—97·00, Тель Авів 26·20 / 25·95. Марки нім. срібні 116·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 111·00 Цукор 36·00 Вугіль 30·75, 31·00, Ліліпоп 61·75. Модржеїв 14·00, Островець 55·50, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·50, Габербуш 48·00.

Тенденція слабша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв 1 ем. 81·75 серія 82·00, 3 поз. інв. 2 ем. 82·00, серія непот. 5. конверс. 68·25 прем дол. 42·63. 4 консол 66·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 22. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·50 зол.
молоко 18—19 сот.
(яйця копа) 3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложила Вп. Родина Федаків Львів 20 зол. замість квітів на домовину бл. п. Коновальцевої Марії.

НАУКА

ІНСТРУКТОР веде першорядні курси крою мужеського кравецтва в місці і на провінції, Зголошення слати на адресу: Галавін Володимир, Львів, ул. Геляцки ч. 39. 438 1-2

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната, лазничка особі на становищі до винайму. Куркова 14. I. м. ч. 6. 440 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДІМ у Львові дво-поверховий около 30 убікацій, цілий вільний, при головній вулиці, надається на бюра, школу або бурсу до продажі. Адм'н. „Діла“ під „Сейчас“. 387 -3

ЖУРНАЛИ ріжних ділянок: архітектура, графіка, реклама, техніка, фотографія мистецтво, магазини, ілюстрації оказійно дістанете „Альфа“, Коперника 5. 429 2-3

ОКАЗІЙНО продам 1/3 камяниці, паріжної, комфортової. Адміністрація під „43.000“. 441 1-2

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прециза'я“ Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 2-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, звкові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 32-100

ОГОЛОШЕННЯ.

Фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 a
" Сикстуські ч. 7
" Галицька 16

Спішіться!

бо наше білля в часі пропаганди тижня є таке гарне і дешеве, що хоча є його великий запас, то таки можемо його в короткому часі випродати. Замовлення полагоджуємо негайно. Фабрика білля „АСТРА“, Львів, Сикстуська 2.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, виналм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик.

Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.